

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Obor vzdělání:

Veřejná správa

Název bakalářské práce:

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

Školní rok: **2011/2012**

Vypracovala:

Eva Řeháková

Vedoucí absolventské práce:

PhD. Jaroslava Kadeřábková, CSc.

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Poslání neziskového sektoru v současné společnosti“ jsem vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v poznámkách pod čarou a v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne 29.3.2012

.....

Obsah

0	ÚVOD.....	1
1	VÝVOJ NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	4
1.1	Základní teorie vzniku neziskových organizací	4
1.1.1	Teorie vládních a tržních selhání (Government Failure / Market Failure Theory).....	4
1.1.2	Teorie informační asymetrie (Contract Failure Theory/ Trustworthiness Theory).....	5
1.1.3	Teorie státu blahobytu (Welfare State Theory).....	5
1.1.4	Teorie vzájemné závislosti (Interdependence Theory)	6
1.2	Historický vývoj neziskového sektoru	6
2	POSLÁNÍ A CÍLE NEZISKOVÉHO SEKTORU	9
3	CHARAKTERISTIKA NEVLÁDNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ, JEJICH ČLENĚNÍ A TYPOLOGIE	11
3.1	Charakteristika NNO.....	11
3.2	Typologie NNO v České Republice.....	12
3.2.1	Společné znaky pro všechny NO	12
3.2.2	Společné znaky jen pro soukromé (nevládní) NO	13
3.2.3	Členění neziskových organizací podle právní úpravy České republiky	13
3.2.4	Členění neziskových organizací podle kritéria globálního charakteru poslání.....	14
3.2.5	Členění neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti	14
4	PODROBNÝ POPIS ČTYŘ ZÁKLADNÍCH FOREM NEVLÁDNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČR.....	16
4.1	Občanská sdružení	16
4.1.1	Založení, registrace a vznik.....	16
4.1.2	Povinná kapitálová vybavenost.....	17
4.1.3	Vkladová povinnost členů (zakladatelů).....	17
4.1.4	Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů	17
4.1.5	Účel a cíl nevládní neziskové organizace	17
4.1.6	Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací.....	18
4.2	Nadace a nadační fond	18
4.2.1	Založení, registrace a vznik.....	18
4.2.2	Povinná kapitálová vybavenost.....	18
4.2.3	Vkladová povinnost členů (zakladatelů).....	19
4.2.4	Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů	19

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

4.2.5	Účel a cíl nevládní neziskové organizace	19
4.2.6	Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací.....	20
4.3	Obecně prospěšné společnosti (OPS).....	20
4.3.1	Založení, registrace a vznik.....	20
4.3.2	Povinná kapitálová vybavenost.....	21
4.3.3	Vkladová povinnost členů (zakladatelů).....	21
4.3.4	Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů	21
4.3.5	Účel a cíl nevládní neziskové organizace	22
4.3.6	Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací.....	22
4.4	Círky a náboženské společnosti	23
4.4.1	Založení, registrace a vznik.....	23
4.4.2	Povinná kapitálová vybavenost.....	24
4.4.3	Vkladová povinnost členů (zakladatelů).....	24
4.4.4	Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů	24
4.4.5	Účel a cíl nevládní neziskové organizace	24
4.4.6	Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací.....	25
5	LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU	26
6	STRUKTURA NEZISKOVÉHO SEKTORU A JEHO FINANCOVÁNÍ.....	27
6.1	Organizační základna a její fungování.....	27
6.1.1	Vnitřní struktura řízení NNO	27
6.1.2	Personální obsazení NNO	30
6.1.3	Získávání podpory v činnosti NNO	31
6.1.4	Dlouhodobé strategické vize.....	32
6.1.5	Využívání technického vybavení	32
6.2	Finanční zajištění fungování NNO.....	32
6.2.1	Zdroje financování	33
6.2.2	Alokace finančních zdrojů ze státního rozpočtu či z rozpočtu Evropské unie	33
6.2.3	Finanční řízení a jeho nedostatky.....	35
6.2.4	Fundraising – získávání finančních zdrojů	35
6.2.5	Vlastní příjmy.....	36
7	NEZISKOVÝ SEKTOR A SOUČASNÁ ČESKÁ SPOLEČNOST.....	37
7.1	Vnímání veřejností	37
7.1.1	Práce sdělovacích prostředků – medií v České republice	37
7.1.2	Vnímání neziskových organizací vládou a podniky	38

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

7.1.3	Vztahy NNO s veřejností	38
7.1.4	Samoregulace v rámci činnosti NNO.....	38
8	ZÁVĚR.....	39
9	RESUME V ANGLICKÉM JAZYCE	44
10	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46

0 ÚVOD

Jedním z důvodů, proč jsem si zvolila jako téma své bakalářské práce poslání neziskového sektoru v současné společnosti, je nejen aktuálnost dané problematiky, její různorodost a budoucí perspektiva, ale také pro vlastní rozšíření svého všeobecného povědomí a rozhledu o jednom z nejdiskutovanějších témat současné doby.

V mé práci vás nejprve seznámím s historickým vývojem, posláním a cíli neziskových organizací, abyste získali ucelený náhled na níže popisovanou problematiku. V následující kapitole charakterizují neziskový sektor obecně a snažím se o správné rozčlenění a typologii těchto organizací. Z důvodu rozsáhlosti daného tématu podrobněji popisují pouze 4 základní formy těchto organizací, které se v České republice nejvíce vyskytují. U nich se věnuji jejich založení, registraci a vzniku, povinné kapitálové vybavenosti, vkladové povinnosti zakladatelů, účelu a cíli neziskové organizace a v neposlední řadě veřejným informačním výstupům. Dále se v mé práci můžete seznámit s legislativní úpravou neziskového sektoru na našem území a také s organizační strukturou a způsoby jeho financování. Na závěr mé práce zaměřuji svůj pohled na současnou českou společnost a postavení neziskového sektoru a také vnímání této problematiky navenek.

V celém textu mé práce se setkáte se zkratkou NNO, (anglická zkratka NGO - Non-Governmental Organization), neboli nestátní nezisková organizace. V úvodu bych ráda vysvětlila použití tohoto pojmu. Jedná se o užší pojetí neziskového sektoru. V České republice neexistuje oficiální právní termín ani právní forma či status právnické osoby, ale jedná se o ustálený pojem, který je nejvíce frekventovaným ve společensko-ekonomických textech i praxi veřejné správy. Definice NNO je odvozena od právní subjektivity. Jedná se tedy hlavně o občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, církevní právnické osoby atd. V zahraničí bývá pro tyto účely používán výraz CBOs – Community Based Organisations. V České republice to mohou být takové organizace, ve kterých nemá účast stát a není zde ani žádný druh závislosti na něm. V širším pojetí můžeme do neziskového sektoru zařadit veškeré organizace, které nejsou založeny za účelem tvorby a rozdělení zisku. Do tohoto pojetí patří např. i politické strany, odbory, veřejné vysoké školy, zájmová sdružení právnických osob, družstva, komory, profesní svazy atd.

Pro lepší počáteční orientaci v daném tématu a představu o jeho rozsáhlosti se vám pokusím přiblížit stručný náhled na tuto oblast činnosti. V tomto sektoru je přibližně zaměstnáno 3 % občanů ČR a na našem území působí zhruba jedna třetina neziskových organizací na místní úrovni, jedna třetina na regionální a poslední třetina na úrovni národní a mezinárodní.

V ČR se v současné době nejvíce hovoří o ekologických organizacích (jako např. Greenpeace, Hnutí Duha či Děti Země), u lidsko-právních organizací mají největší popularitu např. česká pobočka Amnesty International, Liga lidských práv anebo také organizace starající se o potřebné, či mentálně postižené a v neposlední řadě také organizace humanitárního typu (jako je např. Člověk v tísni) atd.

Obecně prospěšné organizaci Člověk v tísni jsem věnovala určitý prostor v Příloze č. 2, a to z důvodu praktické ukázky. Aby se v mé práci nevyskytovala pouze strohá teoretická charakteristika neziskových organizací. V této Příloze se snažím o názornou ukázkou jejího hlavního poslání a dalších aktivit a služeb poskytovaných potřebným osobám. Dále její organizační strukturu a také zdrojům svého financování. Jako ukázkou její práce jsem zvolila projekt z Etiopie, kde je velmi stížená možnost vzdělání. Materiály k této praktické části byly použity nejen z internetového zdroje, který je uveden pod textem v poznámce pod čarou, ale také za mnoho odborných rad vděčím přímo zaměstnancům organizace Člověka v tísni.

Nezisková oblast v České republice je za posledních deset let nejdynamičtěji se rozvíjícím sektorem společnosti. Stal se alternativou k některým státním službám i komerčním institucím, neboť je pružnější a není motivován finančním ziskem.

Poslání neziskového sektoru v současné společnosti

Všem zmiňovaným oblastem je v mé práci věnován prostor v závislosti na souvislostech se zadaným tématem, pro vytvoření základního, uceleného náhledu na tuto problematiku v současné české společnosti a nejen v ní.

1 VÝVOJ NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

V této kapitole popisují základní opodstatnění a existenci neziskového sektoru a teorie, na kterých je postavena celá jejich organizace. Dále se zde věnují charakteristice vývoje vzniku této oblasti z historického pohledu až po současnost.

Neziskové organizace jsou velmi často spojovány se slovem „Charita“, které pochází z latinského *caritatem*, tento výraz označuje křesťanskou lásku a do dnešních jazyků vešel z bible. Do doby příchodu státu blahobytu (*Waltre state*) byly charitativní organizace většinou výsledkem dobročinnosti jednotlivce či státu. Jelikož se zaměřuji za současný pohled, souvisí s ním spíše pojem „Filantropie“, která označuje obecně lásku k bližnímu, pochází z řeckého *philianthropos*. Organizace stojící na tomto základě můžeme označit jako neziskové, avšak v České republice jsou nazývány nestátními, či nevládními. Jsou určitým vyjádřením postoje nějaké skupiny (komunity) lidí k veřejnému problému. Nejsou zde proto, že si to přeje vláda, ale proto, že si to přejí občané. Jako shrnutí bych ráda uvedla, že filantropické instituce potřebují ke své činnosti kvalitní prostředky z veřejných rozpočtů, zatímco stát potřebuje jejich kreativitu a flexibilitu při řešení společenských problémů. Mohu tedy konstatovat, že se obě strany navzájem potřebují a jsou na aktivitách protistrany závislé.

1.1 Základní teorie vzniku neziskových organizací

Můžeme říci, že u kořenů dnešních neziskových organizací stojí 4 základní teorie¹.

1.1.1 Teorie vládních a tržních selhání (Government Failure / Market Failure Theory)

V některé literatuře můžeme nalézt tuto teorii pod názvem teorie veřejných statků, protože je s nimi vzájemně propojena. Za autora této teorie je považován Burt Weisbrod².

(Rektořík, 2010) Veřejný statek je pro tohoto autora jedním ze základních pojmů, o kterém tvrdí, že je jedním z významných důvodů zasahování státu do ekonomiky. Neboli demokratický systém se snaží vyhovět v největší míře voliči, což může znamenat přetvárající

¹ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2010, s. 6. ISBN 978-80-86929-54-5.

² Weisbrod, B.: *The Voluntary Nonprofit Sector*, Lexington Books, Lexington, Massachusetts 1997

neuspokojenou poptávku po veřejných statcích ze strany určitých menšinových skupin. Můžeme to považovat ze selhání státu. Tato teorie tvrdí, že se spotřebitelé, jejichž potřeby nejsou uspokojovány ani trhem, ani mechanismem státního zabezpečování veřejných statků obracejí na neziskové organizace, které jim mohou pomoci zmíněné potřeby uspokojit.

1.1.2 Teorie informační asymetrie (Contract Failure Theory/ Trustworthiness Theory)

Podstatou této teorie, kterou můžeme přeložit jako *selhávání smluvních vztahů*, je východisko z informační asymetrie. Pod tímto pojmem si můžeme představit situaci, kdy spotřebitelé nemají dostatek informací k bezchybnému posouzení kvality statků či služeb, které nakupují a posléze spotřebovávají. Spotřebitel si je vědom tohoto svého handicapu a snaží se všemi možnými prostředky tuto informační deziluzi odstranit. Dle tohoto k tomuto právě slouží neziskové organizace, a to vzhledem k tomu, že jejich hlavním cílem není maximalizace zisku. Přikláním se tedy k tezi, že u nevládních neziskových organizací obecně platí, že *kontrolní mechanismy ztrácejí částečně na důležitosti, neboť jejich potlačení je nahrazeno vyšší vzájemnou důvěrou mezi jednotlivými stranami*. Můžeme tedy říci, že neziskové organizace vládnou tzv. statusem „důvěryhodnosti“. Neziskový sektor tak teoreticky nabízí alternativu jak ziskovému, tak i často nepružnému státnímu sektoru.

1.1.3 Teorie státu blahobytu (Welfare State Theory)

Tato teorie se dívá na neziskové organizace spíše z pohledu historického, tedy tvrdí, že by měl být tento sektor odsunut na okraj při řešení sociálních problémů. Tedy má působit pouze jako doplňující komplex při uspokojování potřeb trhem a státem.

Tento přístup nejlépe vystihl Quadagno J.: „... (Salmon, 1998) *Postupující industrializace s sebou nese vznik nových potřeb veřejného financování, neboť...(industrializace)...redukuje funkce tradiční rodiny a narušuje (posunuje) jisté kategorie jednotlivců, jejichž práce se stává přebytečnou – lidí velmi mladých, starých, nemocných, handicapovaných...Protože tradiční společenské instituce nejsou schopny uspokojit potřeby těchto „zranitelných“ subjektů, stát expanduje víceméně automaticky.*“

1.1.4 Teorie vzájemné závislosti (Interdependence Theory)

Tato teorie pracuje s otázkou (Rektořík, 2010) „Jaké mohou být příčiny spolupráce neziskového sektoru a státu?“ Existuje prokázaná odpověď na výše položenou otázku např. dle autorů Salamona s Anheirem, kteří se domnívají, že neziskové organizace často reagují mnohem rychleji a dříve na potřeby lidí, než je schopen stát. Stát tak může využít výsledků neziskové organizace pro vlastní aktivity. Neziskové organizace často získávají veřejnou podporu či alespoň zájem veřejnosti o určité problémy, čehož potom mohou státní instituce využít. Můžeme tedy říci, že tento pohled staví tyto organizace do role jakého si průkopníka v uspokojování potřeb osobám v tísní.

1.2 Historický vývoj neziskového sektoru

Historie neziskového sektoru byla na území České republiky vždy bohatá. Je to dané nejen tradičně silným sociálním cítěním obyvatel, ale také specifickou rolí občanských spolků, které hrály největší roli v době národnostního i politického útlaku.

První zmínky o neziskové organizaci³ se u nás objevily již v 9. století a byly úzce spjaty s historií občanského sektoru, neboť byly jeho součástí. Počátky sociální péče se úzce váží k činnosti charitativních organizací. Charita a práce v dobrovolném sektoru má v Evropě dlouhou tradici. Počátky souvisely hlavně s činností církve, tato činnost byla vykonávána prostřednictvím církevních ústavů (např. ústav v Podskalí, který se nacházel v Praze).

Další zmínky o organizacích, které pečovaly o chudé a potřebné, můžeme najít v dochovaných listinách ze 13. století. Při církvích vznikala i řada nadací. Ve vrcholném středověku byly známy i nadace při univerzitách a také na podporu kostelů.

Na počátku 18. století se objevily snahy o zřizování muzeí (první zmínky se objevily v letech 1816 v Brně a 1818 v Praze). Aby bylo možné pražské muzeum řídit, vznikla Společnost vlasteneckého muzea v Čechách. Vzrostl také zájem o vědu a literaturu (např. v roce 1830, ve kterém vznikla Matice česká).

³ REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2010, s. 32-34. ISBN 978-80-86929-54-5.

Pro organizaci kulturního života byla roku 1845 založena Měšťanská beseda. Do roku 1848 byla situace ovlivňována zejména osvícenectvím, romantismem a národním hnutím.

K opravdovému rozkvětu však dochází až po roce 1867, kdy byl vydán liberální spolkový zákon, který umožnil legalizaci řady dosud neformálních studentských spolků (např. se jednalo o Okresní péči o mládež, Sokol, Orel, Skaut). V této době vznikaly i tzv. konzumní spolky, které měly za úkol levně skupovat a prodávat potraviny a tím zlepšovat situaci dělníků. Rozvíjejí se též dobrovolné hasičské sbory a v 70. a 80. letech vzniká také baráčnické hnutí. Dále se ustavují „občanské“ a „voličské“ kluby, ale i kluby sportovní (např. roku 1888 byl založen Klub českých turistů).

Po roce 1900 se rozvíjí zejména dělnické hnutí, ale i studentské a podnikatelské spolky. Se vznikem automobilismu, hokeje atd. se zakládají nové sportovní kluby, tuto dobu můžeme nazvat o „Zlatým věkem“ neziskových organizací.

Československý stát převzal i část rakouské legislativy týkající se spolků a sdružení. V letech 1919 - 1921 došlo k velkému rozkvětu občanského sektoru, počet spolků vzrostl téměř v každé oblasti – jednalo se nejen o zájmová sdružení, studentské spolky, sportovní kluby, ale také spolky národnostních menšin atd.

V roce 1921 byla u nás, za přispění elit národa: T. G. Masaryka, ing. V. Havla a dalších, založena nejrozšířenější mládežnická nezisková organizace na světě YMCA, která nabízí pestrou paletu aktivit pro trávení volného času dětí, mladých lidí a dalších.

„Stát, který podporuje občanskou společnost, vytváří výhodné podmínky pro její přirozenou, autentickou sebestrukturaci.“

Autor citátu: Václav Havel (1999)

Po roce 1922 se tempo vzniku nových organizací pozastavilo, jelikož poptávka vyvolaná válečnými lety byla uspokojena.

V letech 1929-1931 byl znovu zaznamenán rozvoj, a to zejména díky odborům, sportovním klubům a spolkům státních zaměstnanců.

Kolem roku 1935 rozvíjely svou činnost zejména spolky humanitární a podpůrné a centralizovala se některá zájmová sdružení.

Svého maxima dosáhl spolkový život v roce 1938, kdy existovalo 9115 spolků, což byl oproti roku 1919 dvojnásobek. Po roce 1939 byl však tento bohatý demokratický veřejný život, nástupem fašismu a později komunismu, v podstatě zlikvidován. I přes pokusy o znovu založení neziskových organizací po roce 1945, později koncem 50. let byla nucena většina neziskových organizací ukončit svoji činnost, nebo byla dána pod kontrolu Národní fronty.

Tyto organizace pak byly zcela zákonitě podřízeny politickému vedení státu a komunistické strany. I přes tyto nepříznivé podmínky vznikaly organizace – ve formě petičních občanských iniciativ (jako byla např. Charta 77), jejichž předmětem zájmu byla především otázka občanské svobody a dodržování lidských práv. Samozřejmě byla režimem od samého počátku tvrdě pronásledována, avšak úplně potlačit jejich činnost se nikdy nepodařilo. Po listopadu 1989 vznikla v České republice celá řada tzv. neziskových organizací.

V současné době v České republice působí cca přes 50 000 nevýdělečných neziskových organizací ve všech regionech, nejvíce je jich však soustředěno v Pražském, Středočeském, Brněnském a Moravskoslezském kraji a v ostatních velkých městech. Řada z nich se nevěnuje pouze práci pro svůj region, ale její činnost působí na území celé republiky.

2 POSLÁNÍ A CÍLE NEZISKOVÉHO SEKTORU

V této kapitole bych se ráda věnovala otázce, co si můžeme představit pod pojmem poslání. A jaké existují cíle neziskových organizací.

Samo poslání má zcela konkrétní charakter a to hlavně ve vztahu k důvodům, které vedly k založení neziskové organizace. Toto poslání musí být zcela výstižné a formulované takovým způsobem, aby dokázalo odlišit danou neziskovou organizaci od všech ostatních, které mají podobné odborné zaměření.

Poslání je dominantou celé NNO a mělo by splňovat následující znaky⁴:

- hlavní filozofie by měla být zaměřena na uspokojování potřeb občanů, které nemůže zajistit tržní sektor a u soukromých neziskových organizací pak z potřeb, které nemůže zajistit ani veřejný sektor
- měly by vždy být dodržovány morální zásady a nezištný pohled na svět při plnění své činnosti
- každý zaměstnanec či dobrovolník by měl pochopit, že jeho činnost je důležitá pro dosažení daného cíle a vykonával ji dle svého nejlepšího „vědomí a svědomí“
- musí být konkrétní, aby mohlo být podkladem pro stanovení cílů, strategických plánů, dosahování užitků, výkonnosti a efektivnosti organizace
- musí vycházet z prokazatelných potřeb určitého okruhu občanů
- a musí být formulováno tak, aby bylo srozumitelné všem cílovým skupinám, které přicházejí s NNO do kontaktu, ale i široké veřejnosti, která může být potencionálními dárce potřebných finančních zdrojů, ale také i kontrolním orgánům

Formulace poslání závisí na konkrétní organizaci a jejím specifickém charakteru činnosti. V žádné právní normě není formulace poslání stanovena. Stanovení poslání je zcela v kompetenci té dané neziskové organizace.

⁴REKTORŮK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2010, s. 34-36. ISBN 978-80-86929-54-5.

Od poslání jsou odvozeny cíle neziskové organizace. Pod pojmem cíl můžeme rozumět stav, kterého má být dosaženo v určitém období.

Cíle mohou být členěny podle různých kritérií:

1) Kritérium funkce

- cíle primárních funkcí
- cíle sekundárních funkcí

2) Kritérium času

- cíle dlouhodobé (10 – 15 let)
- cíle střednědobé (3 – 10 let)
- cíle krátkodobé (pod 3 roky)
- cíle operativní

Cíle neziskové organizace jsou většinou obsaženy ve strategickém plánu, případně pokud by se jednalo o kratší časové období, tak ve věcném a finančním plánu (např. na čtvrtletí).

3 CHARAKTERISTIKA NEVLÁDNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ, JEJICH ČLENĚNÍ A TYPOLOGIE

V této kapitole se věnuji obecnému popisu, typologii a členění NNO dle různých hledisek. Pod pojmem neziskové organizace si můžeme představit organizace, které slouží k vzájemnému veřejnému prospěchu. Jejich členové se shromažďují s určitým cílem naplnění vlastních zájmů, nebo určitého poslání. Snaží se uskutečňovat své záměry prostřednictvím nejrůznějších projektů, či aktivit. Konečným výsledkem je činnost, která má dopad na celou českou společnost a nejen na ni.

Podstatou neziskové organizace je „personální substrát“, který na základně svého jména má určitá práva a povinnosti za účelem dosažení obecně prospěšného cíle.

Právní postavení neziskového sektoru je upraveno v Ústavě České republiky a dalších zákonech, které jsou podrobně uvedeny v Příloze č. 1 této práce.

Je velmi složité správně definovat neziskovou organizaci, jelikož jednoznačné a přesné znění v českém právu není stanoveno, použila jsem proto obecné znění mezinárodně užívané definice, která mi připadala nejsrozumitelnější a také v porovnání s dnešní dobou nejsoučasnější. Z důvodu rozsáhlosti této problematiky podrobně charakterizuji pouze ty organizace, které jsou v současné době rozhodujícími právními formami nevládních neziskových organizací v ČR z hlediska svého počtu a zaměření jejich činnosti. Patří k nim *občanská sdružení a jejich organizační složky, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, církve a náboženské společnosti – zejména jejich zájmová sdružení.*

3.1 Charakteristika NNO

Mezinárodně uznávanou charakteristiku nevládních neziskových organizací definovali ve svých dílech dva uznávaní profesori Salamon a Anheier. Tito autoři chápou neziskový sektor jako soubor institucí, které existují vně státních kultur, avšak slouží v zásadě veřejným zájmům, na rozdíl od zájmů nestátních.

⁵Za určující považují 5 základních vlastností podle, kterých je možné identifikovat NNO, a těmi jsou:

- 1) **Institucionalizované (organized)** - mají jistou organizační strukturu, bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány.
- 2) **Soukromé (private)** - jsou institucionálně odděleny od státní správy, ani jí nejsou řízeny. Neznamená to, že nemohou mít státní podporu, ale rozhodující je zde fakt, že základní struktura neziskových organizací je v podstatě soukromá.
- 3) **Neziskové (non-profit)** - neziskové organizace mohou svou činností vytvářet zisk, ale ten musí být použit na cíle dané posláním dané organizace.
- 4) **Samosprávné a nezávislé (self-governing)** - mají vlastní strukturu, která jim umožňuje vlastní kontrolu činnosti, to znamená, že neziskové organizace nejsou ovládány zvenčí a jsou schopny mít vlastní řízení. Nejsou kontrolovány státy ani jinými externími institucemi.
- 5) **Dobrovolné (voluntary)** - jsou specifické dobrovolnou účastí na svých činnostech. Dobrovolnost může být dána např. výkonem neplacené práce pro organizaci, formou darů či čestné účasti ve správní radě.

3.2 Typologie NNO v České Republice

V této podkapitole se před detailním rozčleněním neziskových organizací snažím vyhodnotit společné znaky pro všechny NNO a posléze pouze pro NNO nevládní. Vzhledem k lepší orientaci v dané problematice. Poté zde rozdělují pro úplnost neziskové organizace dle tří možných hledisek

3.2.1 Společné znaky pro všechny NO

- mají právní subjektivitu;
- nejsou založeny za účelem zisku, podnikání;
- uspokojují určitou potřebu občanů a komunit;

⁵ Salmon, L. M., Anheier, H. K. a kol.: Nástup neziskového sektoru (mezinárodní srovnání) (The Emerging

- mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů;

3.2.2 Společné znaky jen pro soukromé (nevládní) NO

- mají ze zákona povolenou svoji autonomii ve vztahu k vnějšímu okolí;
- členství v těchto organizacích je realizováno výhradně na principu dobrovolnosti (kromě profesních komor) vytváří většinou neformální strukturu příznivců, ale vždy v rámci legislativy, podle které byly založeny a podle které realizují svoji činnost;

3.2.3 Členění neziskových organizací podle právní úpravy České republiky

1) Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné

- Občanská sdružení včetně odborových organizací
- Zájmová sdružení právnických osob, pokud tato sdružení mají právní subjektivitu
- Sdružení bez právní subjektivity

2) Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné

- Obecně prospěšné společnosti
- Nadace a nadační fondy
- Politické strany a politická hnutí
- Círky a náboženské společnosti, církevní právnické osoby;

3) Neziskové veřejnoprávní organizace rozpočtového a příspěvkového typu (s globálním posláním veřejné správa a veřejně prospěšné činnosti)

- Organizační složky státu a územních samosprávných celků
- Obce, kraje
- Ústavní soud ČR a Nejvyšší kontrolní úřad
- Vězeňská služba a justiční stráž
- Akademie věd ČR a Grantová agentura ČR

4) Ostatní neziskové veřejnoprávní organizace veřejně prospěšné

- Český rozhlas, Česká televize
 - Státní podnik
 - Veřejná vysoká škola
 - Česká národní banka
 - Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, Státní fondy
- 5) Neziskové soukromoprávní organizace typu obchodních společností a jim podobných s možností globálního poslání veřejně i vzájemně prospěšné činnosti
- Společnost s ručením omezeným
 - Akciová společnost
 - Družstvo

3.2.4 Členění neziskových organizací podle kritéria globálního charakteru poslání

1) Organizace veřejně prospěšné (Public Benefit Organizations - PBO)

Jsou založeny za účelem poslání, které spočívá v produkci veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti (např. charity, ekologie, zdravotnictví, vzdělávání, veřejné správy).

2) Organizace vzájemně prospěšné (Mutual Benefit Organizations – MBO)

Jsou založené na vzájemné podpoře určitých skupin občanů, které mají společný zájem. Jejich posláním je uspokojování svých vlastních zájmů. Mělo by se jednat o zájmy, které neodporují zájmům druhých občanů a právnických osob (např. realizace aktivit v kultuře, ochrana zájmů některých skupin občanů).

3.2.5 Členění neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti

1) Vládní neziskové organizace

Tyto organizace zajišťují převážně realizaci výkonu veřejné správy. Jejich posláním je podílení se na výkonu veřejné správy na úrovni státu, regionu či obce.

2) Nevládní neziskové organizace (NNO)

Jejich existence vychází z principu sebeřízení společnosti, jedná se tedy o schopnost určitého společenství lidí spolupracujícím ve vymezeném prostoru, organizovat a vzájemně usměřňovat své jednání a navzájem společně kooperovat, aby dosáhli stanoveného účelu.

4 PODROBNÝ POPIS ČTYŘ ZÁKLADNÍCH FOREM NEVLÁDNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČR

V této kapitole charakterizují 4 základní typy nevládních neziskových organizací podle právního řádu České republiky. U každé organizace je popsáno založení, vznik a její registrace, zda musí vytvářet základní kapitál, nebo existuje povinnost vkladů členů, jaká je jejich organizační struktura, jejich poslání a cíl, pro který byla založena a zda mají zákonnou povinnost uveřejňování výročních zpráv a dalších důležitých informací.

4.1 Občanská sdružení

Jedná se o spolky, svazy, kluby a jiná občanská sdružení. Je to nejstarší a nejrozšířenější právní forma nevládní neziskové organizace v polistopadovém období České republiky. Občanská sdružení vznikají z vlastní vůle občanů, kteří pocítují potřebu se sdružovat za určitým účelem. Není rozdíl mezi těmi, kteří tuto činnost vytváří veřejně, či na základě vzájemně prospěšné spolupráce.

4.1.1 Založení, registrace a vznik

Jeho činnost je upravena zákonem o sdružování občanů č. 83/1990 Sb., tento zákon se nevztahuje na sdružování občanů v politických stranách a hnutích, v církevních a náboženských společnostech, v profesních komorách atd. Účetnictví občanského sdružení je vedeno podle zákona č. 563/91 Sb. o účetnictví a pokyny MF V/20531/92.

Zakládá se návrhem na registraci, který nevyžaduje ověřené podpisy zakladatelů, a jsou k němu připojeny stanovy sdružení, které patří mezi klíčový dokument určený k tomuto účelu.

Aby ministerstvo vnitra zaregistrovalo občanské sdružení, musí stanovy obsahovat následující náležitosti - název sdružení (příp. i zkratku, bude-li používána), sídlo, cíl činnosti (poslání), orgány sdružení a způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení, ustanovení o organizačních jednotkách, zásady hospodaření.

Zakladateli mohou být jak právnické osoby, tak i fyzické osoby, občané České republiky, v počtu min. 3 zakladatelů, z nichž musí alespoň jedna osoba dosahovat věku 18

let. Další náležitosti nejsou stanoveny, ale ze zákona můžeme usoudit, že je nutné, aby alespoň jeden člen splňoval podmínku nejen zletilosti, ale i způsobilosti k právním úkonům.

Jedná se tedy o samostatnou právnickou osobu s přiděleným identifikačním číslem (IČ) od Českého statistického úřadu.

4.1.2 Povinná kapitálová vybavenost

Občanské sdružení není povinno vytvářet základní jmění.

4.1.3 Vkladová povinnost členů (zakladatelů)

Zakladatelé ani členové občanského sdružení nemají vkladovou povinnost.

Občanské sdružení může vlastním jménem podnikat v rámci cílů sdružení. Případný zisk musí být použit k dosažení těchto stanovených cílů.

4.1.4 Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů

Orgány občanského sdružení zákon obligatorně neurčuje. Toto ustavení ponechává volně na občanském sdružení samotném. Organizační struktura je tvořena pouze za předpokladu, že bude alespoň jedna osoba způsobilá jménem občanského sdružení jednat.

4.1.5 Účel a cíl nevládní neziskové organizace

Účelem občanského sdružení může být buď sdílení společných zájmů (jako jsou např. sportovní kluby, myslivecká sdružení apod. – v některé literatuře se můžeme setkat i s názvem prospěšná sdružení) dále může být jejich činnost zaměřená pouze na obecně prospěšnou činnost (např. poskytování sociálních služeb, vzdělání a informační aktivity apod.). Cíle, pro které je občanské sdružení zakládáno, jsou zákonem omezeny negativním výčtem činností, které sdružením povolena nejsou⁶. Zjednodušeně můžeme konstatovat, že pokud občanské sdružení není v rozporu se základními právy a svobodami zaručovanými Ústavou a Listinou základních práv a svobod, může si za svůj cíl zvolit prakticky cokoli.

⁶ Nejsou dovolena sdružení

4.1.6 Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací

Zákon žádné zvláštní povinnosti pro uveřejnění informací o občanském sdružení neukládá.

4.2 Nadace a nadační fond

Jsou důležité pro dosahování obecně prospěšných cílů (zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu). Nadace mohou být význačným faktorem i komunální politiky.

4.2.1 Založení, registrace a vznik

Jedná se o účelová sdružení majetku zřizovaná podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech v úplném znění zákona č. 526/2002 Sb.

K založení nadace je zapotřebí písemné smlouvy, kterou mezi sebou uzavřou zřizovatelé, pokud se jedná o více osob, v případě založení pouze jednou osobou, mluvíme o zakládací listině. Nadaci můžeme zřídit i závětí. Zakládací listina a závěť musí být pořízeny ve formě notářského zápisu, vyžaduje tedy úřední ověření zakladatelem.

Nadace je povinna vydat statut a vzniká zápisem do nadačního rejstříku, který je veden soudem určeným k vedení určeného rejstříku.

4.2.2 Povinná kapitálová vybavenost

Základní kapitál (neboli jmění) nadace musí činit minimální 500 000,- Kč a jeho výše se po celou dobu trvání její činnosti nesmí pod tuto hodnotu snížit.

Zákon klade zvláštní nároky na obsah tohoto nadačního jmění. Mohou ho tvořit jen peněžní prostředky, cenné papíry, nemovitosti a movité věci, eventuálně jiná majetková práva a či hodnoty, to vše za předpokladu, že na ně není uvalena zástava a splňují předpoklad trvalého výnosu. Výše nadačního jmění se zapisuje do nadačního rejstříku. Pro nadační fond platí, že nemusí mít nezczitelné minimální nadační jmění, tedy může veškeré své jmění spotřebovat pro plnění svého účelu, a nemusí rovněž sloužit bezpodmínečně k trvalému účelu.

4.2.3 Vkladová povinnost členů (zakladatelů)

Zákon ustanovuje určitou vkladovou povinnost zřizovatelům nadace, ale její výši neurčuje, ale požaduje, aby hodnota majetkového vkladu každého ze zřizovatelů byla uvedena v nadační listině.

Vedle pojmu nadace zavádí tento zákon do českého právního řádu nově pojem nadační fond. Nadace k dosažení svého účelu používá výnosy z nadačního jmění a ostatní majetek viz výše. Naproti tomu nadační fond může ke svému účelu, který je spíše jednorázový, použít všechnen svůj majetek. Nadační jmění i ostatní majetek nadace může být tvořen peněžními prostředky, cennými papíry, nemovitými věcmi, jakož i jinými majetkovými právy a jinými majetkovými hodnotami, které splňují předpoklad trvalého výnosu a neváznou na nich zástavní práva.

4.2.4 Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů

Nejdůležitějším statutárním orgánem nadace je správní rada, která je tvořena povinně min. třemi členy. Jejím členem může být pouze fyzická osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a bezúhonná. Nesmí být k nadaci v pracovněprávním nebo obdobném vztahu, ani jí (nebo právnické osobě, členem jejíhož statutárního nebo kontrolního orgánu je) nesmí být poskytnuty prostředky k plnění účelu dané nadace. Funkce člena správní rady je neslučitelná s funkcí člena dozorčí rady, zástupce nadace nebo revizora.

Funkční období člena správní rady činí tři roky a opětovné zvolení do funkce je možné. Za tento výkon mu přísluší odměna, pokud tak stanoví správní rada.

Fakultativním kontrolním orgánem nadace je dozorčí rada. Povinně musí být zřízena v případě, že nadační jmění přesáhne 5 000 000 Kč. Není-li dozorčí rada zřízena, vykonává její působnost revizor. Na členství v dozorčí radě se vztahují obdobně požadavky kladené na členství ve správní radě.

4.2.5 Účel a cíl nevládní neziskové organizace

Nadace se zřizuje pro dosahování obecně prospěšných cílů, za které zákon považuje zejména rozvoj duchovních hodnot, vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu, ochranu lidských práv a jiných humanitárních hodnot, přírodního prostředí, kulturních památek a tradic.

V rámci této obecně vymezené hranice si nadace může zvolit svůj účel v souladu s obecně prospěšným cílem, který se zapisuje do nadačního rejstříku.

4.2.6 Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací

Nadace musí mít ověřenou roční účetní závěrku auditorem a musí vydat výroční zprávu, jejímž obsahem je přehled o veškeré činnosti nadace a její zhodnocení včetně přehledu osob, jimž byl poskytnut nadační příspěvek přesahující 10 000 Kč. Výjimkou jsou příspěvky zdravotního nebo humanitárního účelu, kde příjemce požaduje zachování anonymity. Anonymita musí být zachována rovněž na základě žádosti dárce.

Výroční zpráva se povinně ukládá u rejstříkového soudu a je tedy veřejně přístupná i tehdy, když nadace jiný způsob její prezentace nezvolí.

Mezi nejznámějšími nadace patří: Nadace Alfreda Nobela udělující každoročně Nobelovy ceny, v České republice je to pak historické Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových (Hlávková nadace).

4.3 Obecně prospěšné společnosti (OPS)⁷

Jsou právnické osoby, poskytující veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek.

4.3.1 Založení, registrace a vznik

Řídí se dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.

Obecně prospěšná společnost (OPS) se zakládá zakládací listinou, s ověřenými podpisy zakladatelů, která je následně zapsaná do rejstříku OPS u příslušného rejstříkového soudu.

Zakládací listina kromě obligatorních údajů (jako je název, sídlo, identifikace zakladatelů apod.) musí také obsahovat identifikační údaje členů správní rady, dozorčí rady, způsob jednání těchto orgánů a také majetkové vklady zakladatelů OPS.

1) ⁷ Kočí, P. a kolektiv - Nevýdělečné organizace 2011 (Meritum)

4.3.2 Povinná kapitálová vybavenost

Obecně prospěšná společnost povinně ze zákona nevytváří žádné základní jmění (základní kapitál).

4.3.3 Vkladová povinnost členů (zakladatelů)

Vzhledem k absenci základního jmění obecně prospěšné společnosti neexistuje ze zákona ani vkladová povinnost zakladatelů, i když dobrovolné vklady zákon nevylučuje, resp. s nimi počítá⁸.

4.3.4 Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů

Statutárním orgánem obecně prospěšné společnosti je správní rada, která musí být min. tří, ale však nejvíce patnáctičlenná a počet členů správní rady musí být vždy dělitelný třemi. Členem správní rady může být pouze fyzická osoba, plně způsobilá k právním úkonům, bezúhonná, bez pracovněprávního nebo obdobného vztahu k obecně prospěšné společnosti, která není členem dozorčí rady. A v její prospěch nesmí být použit zisk, který obecně prospěšná společnost vytvořila.

Funkční období člena správní rady je tříleté, opětovně lze tuto funkci zastávat jen ve dvou po sobě jdoucích funkčních obdobích a poté až s nejméně jednoletou pauzou. Za výkon funkce člena správní rady nepřísluší odměna.

Kontrolním orgánem obecně prospěšné společnosti je dozorčí rada, povinně zřizovaná v případech, že do jejího majetku byl vložen majetek státu nebo obce, příp. užívá-li nemovitý majetek těchto osob, a dále také tehdy, účtuje-li v soustavě podvojného účetnictví. Dozorčí rada je nejméně tří, nejvíce sedmičlenná. Pro požadavky kladené na členství v dozorčí radě platí obdobně ustanovení zákona týkající se členství ve správní radě.

Zákon umožňuje obecně prospěšné společnosti zřídit funkci ředitele⁹, kterým se může stát bezúhonná, k právním úkonům plně způsobilá fyzická osoba, která řídí činnost obecně

⁸ Viz ustanovení § 4 odst. 2 písm. i), podle něhož se v zakladatelské listině uvede hodnota a označení majetkových vkladů jednotlivých zakladatelů, jsou-li vkládány.

⁹ Viz ustanovení § 14

(1) Ředitelem může být jmenována pouze fyzická osoba, která je bezúhonná.

prospěšné společnosti. Její funkce je neslučitelná s členstvím ve správní nebo dozorčí radě, má však oprávnění se jejich jednání zúčastnit s právem poradního hlasu.

Zákon vymezuje postavení orgánů společnosti a stanovuje, že obecně prospěšná společnost může sama podnikat, jejich hospodářský výsledek (neboli zisk) se však nesmí použít ve prospěch zakladatelů, členů jejich orgánů nebo zaměstnanců. Zákon stanoví, že zisk musí obecně prospěšná společnost použít na poskytování služeb uvedených v zakladací listině. Dále je povinna zveřejnit výroční zprávu se stanoveným obsahem. To zajišťuje potřebnou možnost kontroly.

4.3.5 Účel a cíl nevládní neziskové organizace

Obecně prospěšná společnost je zřizována, aby poskytovala veřejnosti obecně prospěšné služby za předem, v zakladatelském dokumentu, stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. K tomu je povinna použít hospodářský výsledek, který vytvořila. Co se rozumí obecně prospěšnými službami, zákon nijak sám neohraničuje, pouze požaduje, aby druh těchto služeb byl uveden v zakladatelském dokumentu a zapsán do rejstříku obecně prospěšných společností. Kromě zabezpečování obecně prospěšných služeb je obecně prospěšná společnost oprávněna vykonávat i tzv. doplňkovou činnost, to znamená, že má sama možnost podnikat, bude-li tím dosaženo účelnějšího využití jejího majetku. Současně platí, že doplňkovou činností nesmí být ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb. Obecně prospěšné služby a doplňkovou činnost je obecně prospěšná společnost povinna v účetnictví striktně oddělit.

4.3.6 Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací

Roční účetní závěrku obecně prospěšné společnosti ověřuje auditor pouze za podmínek určených zákonem. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za uplynulý kalendářní rok musí být zveřejněna, resp. veřejně přístupná. Zákon ovšem sám nestanoví způsob, jakým obecně prospěšná společnost veřejnou přístupnost výroční zprávy zajistí. Je dostačující, aby byla

(2) Ředitel nemůže být členem správní rady ani dozorčí rady, je však oprávněn účastnit se jednání správní rady s hlasem poradním.

(3) Ředitel řídí činnost obecně prospěšné společnosti, pokud tato činnost není zákonem, zakladací listinou nebo statutem vyhrazena do působnosti správní rady, popřípadě i jiného orgánu obecně prospěšné společnosti.

k nahlédnutí např. v sídle obecně prospěšné společnosti, i když v případě první výroční zprávy hovoří zákon o jejím uveřejnění.

4.4 Církev a náboženské společnosti¹⁰

Církev se svou dlouholetou historickou tradicí a aktivitami se staly významnou součástí naší formující se občanské společnosti.

4.4.1 Založení, registrace a vznik

Jsou zřizované podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů v platném znění. Účetnictví vedou církev a náboženské společnosti podle zákona č. 563/91 Sb. o účetnictví a pokynu MF V/20531/92.

Podmínky vzniku a působení církví stanovuje §5 zákona¹¹. Právníkem osobou se církev a náboženská společnost stává registrací Ministerstvem kultury ČR, na základě návrhu, který podávají minimálně tři fyzické osoby, občané České republiky, kteří jsou způsobilí k právním úkonům a dosáhli věku zletilosti.

Podpisy na návrhu musí být úředně ověřeny. Kromě základního dokumentu církev a náboženské společnosti, jehož obsah musí odpovídat ustanovení § 10 odst. 3 zákona,

¹⁰ Kočí, P. a kolektiv - Nevýdělečné organizace 2011 (Meritum)

¹¹ Vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy a jejíž učení nebo činnost ohrožuje práva, svobody a rovnoprávnost osob a jejich sdružení včetně jiných církví a náboženských společností, ohrožuje demokratické základy státu, jeho suverenitu, nezávislost a územní celistvost, a

a) je v rozporu s ochranou veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví, principy lidskosti a snášenlivosti a bezpečnosti osob,

b) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, rozněcuje nenávisť a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporuje násilí nebo porušování právních předpisů,

c) omezuje osobní svobodu osob zejména tím, že využívá psychický a fyzický nátlak k vytvoření závislosti, která vede k fyzickému, psychickému a ekonomickému poškozování těchto osob a jejich rodinných příslušníků, k poškozování jejich sociálních vazeb včetně omezování psychického vývoje nezletilých a omezování jejich práva na vzdělání, zabraňuje nezletilým přijmout zdravotní péči odpovídající zdravotním potřebám, nebo

d) je utajována vcelku nebo v některých částech, stejně jako organizační struktura církev a náboženské společnosti a vazby na zahraniční složky, je-li částí církev nebo náboženské společnosti působící mimo území České republiky.

a dalších náležitostí vyžadovaných odst. 2 téhož paragrafu, musí být návrh doložen v originále podpisy 300 zletilých občanů ČR hlásících se k církvi a náboženské společnosti.

Ministerstvo kultury ČR vede Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností, Rejstřík svazů církví a náboženských společností a Rejstřík církevních právnických osob. Rejstříky obsahují zákonem požadované údaje, jejich součástí je sbírka listin a jsou veřejným seznamem s obdobnými parametry, jaké má obchodní rejstřík.

4.4.2 Povinná kapitálová vybavenost

Zákon na církve a náboženské společnosti neklade požadavky na základní jmění, vyžaduje však, aby zásady hospodaření včetně získávání finančních prostředků byly včleněny do základního dokumentu.

4.4.3 Vkladová povinnost členů (zakladatelů)

Vkladová povinnost zakladatelů a členů církví a náboženských společností ze zákona není, základní dokument může osobám hlásícím se k církvi a náboženské společnosti určité povinnosti uložit, tedy patrně je zavázat alespoň k členským příspěvkům.

4.4.4 Vnitřní organizační struktura a charakteristika statutárních orgánů

Organizační struktura církví a náboženských společností je daná vždy základním dokumentem, který označí orgán církve a náboženské společnosti a vymezí jeho působnost.

4.4.5 Účel a cíl nevládní neziskové organizace

Účel založení církve a náboženské společnosti kromě toho, že má umožnit svobodu vyznání víry a nesmí být v rozporu s ustanovení § 5 zákona, je naplňován možností získat oprávnění k výkonu zvláštních práv ve smyslu ustanovení § 7 zákona¹².

¹² Registrovaná církev a náboženská společnost může za podmínek stanovených tímto zákonem k plnění svého poslání získat oprávnění k výkonu těchto zvláštních práv:

- a) vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu,
- b) pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova,
- c) být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností,
- d) konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu,
- e) zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu,

Výkon činnosti nesmí být v rozporu s ústavou, nesmí ohrožovat bezpečnost občanů a veřejný pořádek, zdraví a mravnost nebo práva svobody druhých, nezávislost a územní celistvost státu.

4.4.6 Veřejné informační výstupy nevládních neziskových organizací

Registrovaná církev a náboženská společnost s oprávněním k výkonu zvláštních práva podle § 7 zákona je povinna zveřejňovat každoročně výroční zprávu o výkonu těchto práv s výjimkou ustanovení § 7 odst. 1 písm. f) zákona¹³. Za předpokladu, že církev a náboženská společnost požaduje přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv, je povinna zveřejňovat své výroční zprávy o činnosti za dobu předchozích 10-ti let a současně plnit své závazky vůči státu a třetím osobám.

f) zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a ...

¹³ Zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazit trestný čin uložená zvláštním zákonem.

5 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU

V této kapitole bych se ráda zaměřila na legislativní vymezení nevládního neziskového sektoru jako celku. Nejen na nejvíce preferované formy NNO v České republice, ale na viz níže popisované hledisko *Členění neziskových organizací podle právní úpravy České republiky*. Jako celistvý náhled na tuto problematiku jsem nezvolila popisnou metodu, ale viz níže citovaný úryvek z knihy *Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení, J. Rektořík a kolektiv* a dále Přílohu č. 1 podrobného přehledu právních pramenů situovaného do tabulek vzahujících se k daným neziskovým organizacím.

Legislativní rámec pro činnost NNO¹⁴ je v ČR relativně plně vymezen. Fungování tohoto neziskového sektoru (tedy od založení přes provoz až po likvidaci) všech právních neziskových typů, které na území ČR působí, je upraveno speciálními zákony – např. zákon o nadacích a nadačních fondech, obecně prospěšných společnostech, o sdružování občanů a zákon o církvích a náboženských společnostech atd.

Tyto zákony různě detailně a konkrétně nastavují práva a povinnosti jednotlivých právních typů. Česká legislativa stále nevyjasnila pojem „nezisková organizace“, což činí problémy při interpretaci obecných zákonů, které regulují i činnost nestátních neziskových organizací (NNO).

(Rektořík, 2010) Uvedená typologie neziskových organizací (působící ve veřejném, tak v soukromém neziskovém sektoru) byla podkladem pro souborné seřídění neziskových organizací působících v rámci daného typu v České republice k 1.1.2001 do tabulky č. 1. V níž je uvedena základní legislativa (bez dodatků a novelizací – tyto informace jsou přístupné v legislativní databázi ČR) pro činnosti dané organizace, přehled jednotlivých organizací (u typu III. jde o výběr z příkladů, které jsou uvedeny v citovaném zákoně) a název instituce, která založení dané organizace registruje. Z tohoto údaje je patrná jejich roztržitost, ze které vyplývá určitá nesystémovost ve sběru informací o činnosti neziskových organizací. U profesních komor může do prostředí vystupovat i veřejně prospěšná činnost, pokud ji veřejná správa (legislativně) u tohoto typu organizace upřednostňuje.

¹⁴ NEZISKOVKY.CZ: I pomáhat se musí umět. *NEZISKOVKY CZ: I pomáhat se musí umět* [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: www.neziskovky.cz.

6 STRUKTURA NEZISKOVÉHO SEKTORU A JEHO FINANCOVÁNÍ

V této kapitole popisují obecnou organizační strukturu neziskového sektoru, ve které se snažím zaměřit na vnitřní strukturu organizace a charakterizovat 3 nejvyužívanější typy řízení a pokusit se o jejich grafické znázornění, dále zde odpovídám na otázky: jaké existují možnosti personálního obsazení, získávání podpory v činnosti NNO, jak funguje tvorba strategických vizí, využívání technického zařízení a nakonec nejdůležitější otázka, a to způsoby finanční zajištění poslání neziskové organizace.

6.1 Organizační základna a její fungování

Organizační strukturu můžeme považovat za určitý mechanismus, který slouží ke koordinaci a řízení aktivit svých členů s cílem efektivního dosahování stanovených cílů.

6.1.1 Vnitřní struktura řízení NNO

V této podkapitole se snažím o charakteristiku a náhled na vnitřní strukturu řízení neziskové organizace, její negativní i pozitivní stránku. Neziskové organizace jsou ze zákona povinné v zakládajících dokumentech definovat řídicí strukturu své organizace, kompetence a povinnosti řídicího orgánu.

V teoretické rovině existují tři základní typy organizačních struktur, které se dají aplikovat ve všech typech organizací.

Jedná se o:

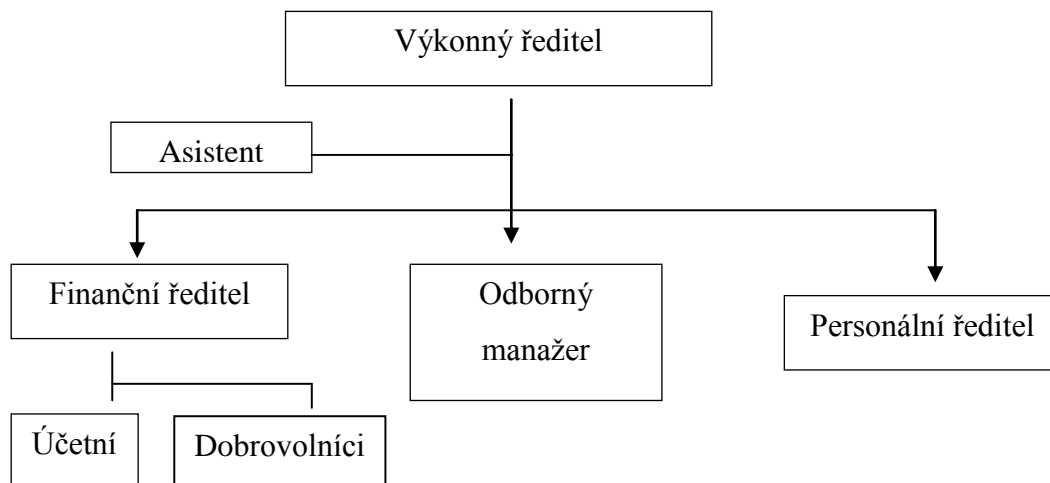
1) Funkcionální strukturu

Je to nejčastěji se vyskytující vnitřní struktura řízení. A jsou pro ni charakteristické dva principy a to hierarchie a oborovost (odbornost). V čele organizace stojí výkonný ředitel, který má k zajištění své činnosti většinou k dispozici asistenta a dále odborné manažery. V této struktuře jako nejdůležitější úsek považujeme úsek programový, který zabezpečuje primární funkce organizace a svou aktivitou směřuje k naplnění daných cílů, ostatní úseky můžeme považovat za podpůrné. V této struktuře¹⁵ však můžeme narazit na jeden negativní

¹⁵ Plamínek, J. a kol.: Řízení neziskových organizací, Nadace Lotos, Praha 1996 – funkcionální struktura.

jev, který se nazývá podle Parkinsonových zákonů, u kterého může hrozit přebujení neprogramové administrativy.

Grafické schéma č. 1

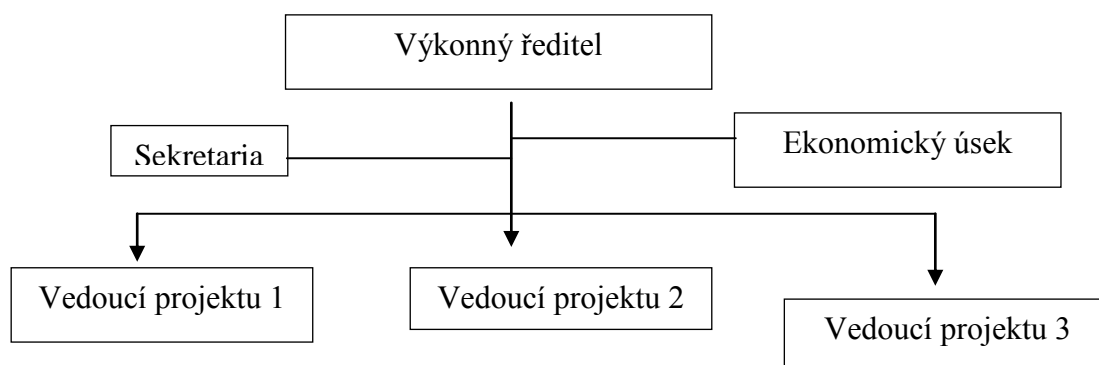

2) **Projektovou strukturu (divizionální)**

Tato struktura je používána hlavně u práce na jednotlivých projektech, které mají velkou samostatnost (mají vlastní účetnictví, personální politiku, fundraising, atd.) Mohu říci, že každý projekt je tedy svým způsobem stát ve státě. Tato struktura je pod vedením výkonného ředitele, který rozhoduje o realizaci jednotlivých projektů, nominuje vedoucí těchto projektů a schvaluje rozpočet a také stanovuje obecné podmínky pro práci na projektech. Pozitivní stránkou této struktury¹⁶ je zapojení většiny pracovníků do programové oblasti a to vede k pružnosti, operativnosti a větší motivaci pracovníků, ale existuje zde i negativní stránka činnosti, kdy odborovost je rozložena na většinu pracovníků, kteří musí investovat svůj čas do studia této problematiky, a v konečném důsledku může být toto projektové uspořádání neefektivní.

¹⁶ Plamínek, J. a kol.: Řízení neziskových organizací, Nadace Lotos, Praha 1996 – projektová struktura.

Grafické schéma č. 2

3) **Maticovou strukturu**

Jedná se o kombinaci výše zmíněných principů. Nevýhodou tohoto principu je to, že každý pracovník má dva nadřízené, a to tedy odborného manažera a vedoucího projektu, v případě špatné komunikace to může vést k neefektivitě a řadě problémů. Pokud nenastane chyba v komunikaci, maticová struktura v sobě obsahuje výhody obou již zmíněných principů. Maticová struktura se např. využívá v nemocnicích, kulturních institucích popřípadě školách nejčastěji.

V praxi jsem se setkala s tím, že tyto zásady se často nedodržují. Statutární orgán NNO je často pouze orgánem formálním. A v občanských sdruženích působí stejní lidé, jak ve vrcholově řídicím orgánu (neboli statutárním), tak i ve výkonné složce, což by se stát nemělo. Společenská prestiž členů statutárních orgánů je u některých neziskových organizací podlomená vzhledem k tomu, že povinnosti a kompetence dané k výkonu činnosti statutárního orgánu jsou převedeny na orgány výkonné, které k této činnosti nemají stanovené kompetence.

Toto je dle mého názoru jeden z negativních jevů, na který jsem narazila při zpracovávání mé práce. Ve většině neziskových organizací vedoucí pracovníci vykonávají výkonné funkce a chybí jim tak dostatek času na řídicí procesy. Které patří mezi důležitou složku činnosti, aby nevznikala organizační nesladěnost a navenek nepůsobila NNO jako

neřízený celek, založený pouze jako nekoncepční spolek „několika nadšenců“. Velké NNO mají jiné výchozí podmínky než malé organizace.

Rozdíl můžeme shledat i mezi zcela dobrovolnický fungujícími organizacemi a těmi, které mají své zaměstnance. Dle mého názoru je vždy motivace v našem případě tedy, odměna za vykonanou práci efektivním hnacím motorem pro zapálenost a efektivitu činnosti v neziskových organizacích.

Není to zcela podložené tvrzení, ale v současné době je to jeden z hlavních důvodů, kdy máme na „vrcholu“ pomyslné pyramidy ty největší neziskové organizace, které mají silný personální substrát, nesložený pouze ze základny dobrovolníků. Stále ale platí, že NNO s výjimkou občanských sdružení jsou ze zákona povinny chovat se transparentně a zveřejňovat své výroční zprávy, včetně zprávy o hospodaření a vyjádření nezávislého auditora.

S tímto však souvisí další negativní jev, na který jsem v průběhu sbírání informací narazila. Jedná se o to, že tato povinnost není u všech NNO splňována. Na druhou stranu existuje řada občanských sdružení, které tuto povinnost ze zákona nemají, ale pravidelně výsledky svých aktivit zveřejňují. Myslím si, že tento přístup je velmi správný, vede k naprosté průhlednosti činnosti NNO a to pozitivně působí na veřejné mínění. Veřejnost (tím myslím příznivce, dárce či podporovatele) tak v zásadě mají možnost ověřit, jak efektivně NNO využívají jejich dary, příspěvky a dotace. Většina dárců také vyžaduje jasnou řídicí strukturu v rámci grantových řízení.

6.1.2 Personální obsazení NNO

U této podkapitoly bych se ráda věnovala podrobnějšímu popisu fungování zaměstnanosti v neziskovém sektoru, v předchozí kapitole jsem nastínila svůj názor na vliv pracovní činnosti s dobrovolnými pracovníky a pracovníky se stálým pracovním úvazkem v NNO.

Zde bych se chtěla zaměřit pouze na charakteristické rysy zaměstnanosti v této sféře. Mohu konstatovat, že velké a veřejně známé NNO mají personální základnu založenou na stálých zaměstnancích, kteří mají pevně daný popis své činnosti, ale nejednou jsem se setkala se skutečností, že jejich práce překračuje jim daný popis.

Pracovní smlouva je s pracovníky často uzavírána na dobu určitou, tedy pouze po dobu trvání daného projektu.

Je obecně známé, že NNO spolupracují s dobrovolníky, ale však ojediněle mají organizace tyto databáze systematicky zpracované. Na základě zákona o dobrovolnické službě se přípravě a vzdělávání dobrovolníků věnují akreditovaná dobrovolnická centra.

Podle zákona však dobrovolníkem nesmí být člen sdružení, což ve výsledku často komplikuje práci NNO.

Je zde nutné také uvést pokles zaměstnanosti v důsledku vzniklé ekonomické krize, která se zde začala prohlubovat v roce 2010. V současné době mohu říci, že se situace činnosti NNO začíná pozvolna zlepšovat.

6.1.3 Získávání podpory v činnosti NNO

V této podkapitole se snažím popsat náhled na hledání podpory NNO, nejen ze strany státu a veřejnosti, ale také snižující se možnosti získávání peněžních prostředků z fondů EU.

Veřejnost včetně NNO stále ještě respektují paternalistickou roli státu a očekávají, že odpovědnost za naplnění jejich potřeb má právě stát a veřejná správa. Tento pohled je podle mého názoru v České republice velmi málo použitelný, jelikož státní rozpočet má omezené finanční prostředky k přerozdělení a zajištění bezproblémového fungování tohoto sektoru.

V současné době si však veřejnost uvědomuje, že NNO obecně zastupují její potřeby. A proto mohu konstatovat, že podpora veřejného sektoru a aktivit NNO má stoupající tendenci.

NNO se snaží získat přehled o potřebách společnosti, ale její kapacity pro marketingový průzkum konkrétních potřeb veřejnosti, respektive svých cílových skupin jsou nízké. Proto potřeby NNO se stanovují na základě kvalifikovaného odhadu a dlouholetých zkušeností v této oblasti. Jedním z aktuálních problémů se kterým jsem se setkala, je snižující se finanční podpora z evropských fondů a státního rozpočtu. Existuje zde nadále rostoucí tlak na neziskové organizace rozvíjet individuální či firemní fundraising – neboli získávání finančních zdrojů.

6.1.4 Dlouhodobé strategické vize

Strategie je důležitá u profesionálně fungující neziskové organizace. V praxi jsem se setkala s tím, že většina NNO má obecné povědomí o potřebnosti strategického plánování, ale strategické, neboli dlouhodobé plány v písemné podobě vytvořeny nemají. Ve většině případů mají definováno pouze poslání, ale dlouhodobou strategickou vizi nikoli. Způsobuje to tedy jeden ze základních negativních jevů činnosti NNO, a to problém s plánováním navazujícího finančního zajištění (často chybí strategie a hledání možných zdrojů financování).

6.1.5 Využívání technického vybavení

Ve využití technického vybavení vidím minimální negativní stránku, a to používání zastaralých technologií, jelikož se věda stále vyvíjí, nelze tedy předpokládat, že v NNO vzhledem k omezeným finančním prostředkům bude nejmodernější technika využívána. V České republice existují však finanční zdroje na podporu technického vybavení kanceláří (a to např. z poskytnutých grantů, věcných darů od komerčních subjektů), i když nejde o vybavení špičkové, pro většinu NNO je toto vybavení dostačující. Naprostá většina NNO standardně využívá ke své činnosti hlavně prostředí internetu.

Pokud NNO nemají nebo nepotřebují vlastní technické vybavení, mohou využít síť knihoven nebo místní úřady, které uživatelům umožňují přístup k internetu.

6.2 Finanční zajištění fungování NNO

V této podkapitole bych se ráda věnovala otázce financování NNO z vlastních zdrojů, ze strany státu, či zdrojů poskytovaných z fondu evropské unie. Pro poslání neziskové organizace je tento proces získávání peněžních zdrojů velmi důležitý a není možné ho v mé práci opomenout.

Finanční politika v České republice je určena základním předpisem, který stanovuje finanční vztahy ke státnímu rozpočtu zákonem č. 576/1990 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky.

6.2.1 Zdroje financování

Zdroje neziskových organizací můžeme dělit podle několika hledisek.

1) Dle charakteru:

- Finanční prostředky – zdroje
- Nefinanční prostředky – věci, dary, čas, informace a apod.

2) Dle geografického původu zdroje:

- Domácí
- Veřejné

3) Dle původu prostředků organizace

- Z interních zdrojů organizace
- Z externích zdrojů, kde podporujícím subjektem jsou např. jednotlivci, právnické osoby atd.

4) Dle způsobu nabytí

- Přímé
- Nepřímé

6.2.2 Alokace finančních zdrojů ze státního rozpočtu či z rozpočtu Evropské unie

Mohu říci, že neziskové organizace získávají velký podíl finančních prostředků¹⁷ z českých zdrojů, kam započítáváme i strukturální fondy EU. Nejvíce finančních prostředků do neziskového sektoru plyne z veřejných rozpočtů, od individuálních dárců, dále pak z firem a ostatních nadací.

Pokud bych se měla zaměřit na získávání zdrojů ze zdrojů veřejných, kde (tedy z kapitol státního rozpočtu, z rozpočtu krajů, obcí a státních fondů) mohou neziskové organizace získat finanční prostředky formou dotací po úspěšném splnění všech rozpočtových pravidel, které

¹⁷ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html - úvod, financování občanských organizací.

jsou dané vládou ČR, pro udělování dotací. Ale i přes decentralizace veřejné správy směřuje výrazná podpora neziskovému sektoru v rámci režimu Státní dotační politiky a také dotací z fondu Evropské unie.

Dalším z důležitých zdrojů financování NNO pro veřejně prospěšné účely jsou odvody z hazardních her a loterií (jedná se o zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách), dále obce odvádění část zisku z hracích automatů, který je přerozdělen neziskovým organizacím spadajícím do okolí dané obce. V České republice také existuje Systém daňových úlev (v této souvislosti můžeme hovořit o fiskálním zisku) či úlev od poplatků (jako např. úřední ověření dokumentů apod.).

Podpora jednotlivých dárců nemusí být pouze finanční, pokud se zaměříme např. na firemní dárcce a veřejnou správu, ty svou pomoc spíše zaměřují na poskytnutí hmotných darů. Tím mohou být různé druhy výrobků, softwaru, nebo naopak nehmotných darů jako jsou služby se „slevou nebo zdarma“. Firmy místo finančních prostředků také začali často nabízet dobrovolnickou práci svých zaměstnanců. Tento postoj sdílí i jednotlivci – podnikatelé.

Pokud se podívám zpětně na rok 2010, kde mohu konstatovat, že se přesunula oblast dopadu ekonomické krize, která nás více či méně znehybnila. Možná překvapivě se stabilizovala situace nadačního sektoru a velkých korporátních dárců. Naopak ekonomická krize začala více postihovat veřejný sektor, střední a malé podniky a také drobné živnostníky.

Nevládní neziskové organizace do budoucna příliš nepočítají s dary od neanonymních individuálních dárců. V této oblasti, ale stále převládá tendence spolehnout se především na český státní rozpočet, veřejné rozpočty, strukturální fondy EU a soukromé firmy. Práce s individuálními dárci je pro NNO náročnou fundraisingovou formou.

Výjimku však tvoří příspěvky individuálních dárců formou veřejných sbírek. Stabilním nástrojem se staly dárcovské SMS (DMS), kdy dárci mohou prostřednictvím zaslání textové zprávy přispět NNO.

I přesto, že se stále hovoří o ekonomické krizi, finanční podpora od individuálních dárců dále pokračuje a dle mého názoru nemá ani klesající tendenci.

6.2.3 Finanční řízení a jeho nedostatky

Finanční řízení v neziskových organizacích většinou není systémově vyřešeno a způsobuje to nemalé problémy. Tato situace souvisí s nedostatkem odborně proškolených zaměstnanců, jako jsou např. ekonomové a finanční manažeři v neziskovém sektoru.

Špatná dostupnost informací a nepřesnosti ve finančních částech výročních zpráv negativně ovlivňují transparentnost a důvěryhodnost NNO.

6.2.4 Fundraising – získávání finančních zdrojů

Slovo fundraising v doslovném překladu znamená zvyšování či budování fondu, zdroje, resp. finančního obnosu, určenému k určitému cíli.

¹⁸Def. Jedná se o získávání prostředků, nebo hledání zdrojů, které mají pomoci především neziskovým organizacím zbavit se nedostatku prostředků, dosáhnout stanovených cílů a naplnit poslání organizace.

Je to dlouhodobý proces, který by měl začínat efektivním plánováním a končit podrobným zhodnocením, na jehož základě si můžeme zjistit dle daných metod neúčinnější strategii pro získání potřebných finančních prostředků.

Aby tento proces byl co neefektivnější, měl by se dodržovat následující postup:

- Definování poslání organizace
- Určení si konkrétních a měřitelných cílů
- Vypracování realizačního a časového plánu aktivit
- Ověření, zda nezisková organizace správně reaguje na potřeby ve společnosti
- Vybrání nejvhodnější fundraisingové metody
- Sestavení možných zdrojů
- Informování dárce o použití jeho daru a snaha o zvýšení či obnovení poskytovaného daru

¹⁸ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2010, s. 93-101. ISBN 978-80-86929-54-5.

Pro plnění poslání neziskové organizace existují různé způsoby fundraisingu, jako je vyhlášení veřejné sbírky, benefiční akce, písemná žádost o grant, fundraising od dveří ke dveřím, pouliční fundraising atd.

Z důvodu snižování finančních prostředků ze státního rozpočtu si NNO stále více uvědomují význam této nové možnosti získávání peněžních prostředků. V roce 2010 se začal projevovat trend oslovování individuálních dárců.

NNO se dle mé zkušenosti zaměřují hlavně na veřejné sbírky na ulici nebo prostřednictvím DMS. Ani v době krize většina správních rad nadále neplní svoji základní povinnost – odpovědnost za zajištění finančních prostředků pro organizaci a přesouvají ji na výkonnou složku.

6.2.5 Vlastní příjmy

Mezi neopomenutelnou část finančních příjmů patří vlastní příjmy. V důsledku ekonomické krize se v roce 2010 nadále projevoval tlak na posilování vlastních příjmů NNO. Jedná se většinou o prodej služeb a výrobků, za které si však některé organizace (především ze sociální a zdravotní oblasti) účtují minimální částky. Mohu sem zařadit např. organizace, které provozují chráněné dílny pro tělesně postižené spoluobčany či vlastní farmy, či provozování různých druhů burz, plesů, aukcí, loterií a řadu dalších.

Jako negativní stránku u této problematiky bych ráda zmínila chybějící dovednosti v oblasti finančního a marketingového řízení. Je zde bezpochyby vidět zájem o sociální politiku. Ale také se zde se ukazuje, že tržní a obchodní talent pro získávání nových podniků je stále nedobře rozvíjet a propracován. Mohu konstatovat, že NNO nejsou zcela ztotožněny s myšlenkou, že jde prioritně o vytváření zisku.

V roce 2010 se častěji objevovaly oproti minulým letům veřejné zakázky. Stále ale platí, že veřejná správa nejvíce služeb od NNO nakupuje formou dotací a grantů.

7 NEZISKOVÝ SEKTOR A SOUČASNÁ ČESKÁ SPOLEČNOST

V této kapitole bych se ráda zaměřila na vnímání neziskového sektoru jako celku, jak působí sdělovací prostředky na mínění veřejné společnosti, na vládu a podniky a též společné vztahy všech zmíněných subjektů.

7.1 Vnímání veřejností

Z mého laického pohledu bych si dovolila říci, že právě sdělovací prostředky jsou jedním z důležitých faktorů vnímání a pohledu české společnosti na neziskový sektor, nebo na oblast dobročinnosti jako takové. Pokusím se ve stručnosti vyhodnotit jejich práci a poskytování informací, které jsou nezbytným parametrem k posuzování této problematiky.

7.1.1 Práce sdělovacích prostředků – medií v České republice

Práce sdělovacích prostředků je v této oblasti nepostradatelná, informovanost obyvatelstva je jedním z nejdůležitějších faktorů pro úspěšnost a důvěru v tyto „dobročinné“ organizace. V článku na portále NEZISKOVKY CZ¹⁹ jsem se dočetla, že v roce 2010 sdělovací prostředky čteně informovaly o aktivitách neziskových organizací. Toto mediální sdělení bylo vnímáno většinou neutrálně, pokud se objevilo hodnocení této problematiky, tak vyznívalo pozitivně. Negativní kauzy se v médiích objevovaly pouze výjimečně. V současné době mám pocit, že média v této aktivitě polevují. A informovanost se drží na úrovni let 2010. Můj názor zní, že tato povědomí pomalu narůstá, ale nerozvíjí se strmějším tempem, jaké by si tato oblast zasloužila.

Informace o NNO se převážně objevují v regionálních médiích či týdenících, ale již o mnoho méně v národních či nadnárodních médiích či periodících.

Pokud bych měla hodnotit propagaci neziskových organizací v televizních médiích prostor pro debaty na toto téma je sice omezený, ale v tomto čase je poskytován dostatečný prostor pracovníkům neziskových organizací jako expertům na konkrétní problematiku, aby informovali veřejnost o potřebách získání finančních prostředků pro osoby potřebné. Média také často dávají prostor informačním kampaním NNO a to nejen v rámci reklamních spotů.

¹⁹ NEZISKOVKY.CZ: I pomáhat se musí umět. *NEZISKOVKY CZ: I pomáhat se musí umět* [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z www.neziskovsky.cz.

Jako velmi pozitivní stránku v této věci je to, že pokud se zaměřím na vnímání neziskových organizací českou veřejností. Mohu zde konstatovat, že veřejnost oceňuje význam NNO pro společnost. A dobročinnost je ve společnosti zakořeněná jako relativně stabilní jev a stále vykazuje nárůst. Veřejnost pozitivně vnímá zejména mediálně a regionálně známé organizace.

7.1.2 Vnímání neziskových organizací vládou a podniky

Nadále jako v minulých letech jsou neziskové organizace vnímány spíše pozitivně. Dle státní a veřejné správy jsou NNO označovány jako jejich partneři a spolupracovníci.

V praxi však se často nejedná o rovnocenný vztah. Některé firmy počítají s neziskovými organizacemi ve svých koncepcích sociální odpovědnosti a jejich prostřednictvím řeší podporu určitých témat nebo regionů. Spolupráce s NNO je dobrou firemní vizitkou a stává se postupně součástí firemní kultury. Tento postoj nemají pouze nadnárodní či velké korporace, ale stále více se dotýká tato solidární pomoc i malých a středních firem.

7.1.3 Vztahy NNO s veřejností

V současné době platí, že neziskové organizace stále silněji vnímají význam public relations jako nástroj dlouhodobé udržitelnosti svého poslání. Snaží se oslovovat veřejnost a propagují svoji činnost. Nejen v médiích, ale v současné době i přes nový fenomén, tedy sociální sítě či přímým oslovení lidí na ulicích.

Problémem je, že NNO se často nemohou public relations intenzivně a systematicky věnovat, protože jim chybí lidské a finanční zdroje. Ne vždy dovedou sdělit záměry svých organizací, tak aby jim veřejnost porozuměla a mohla jim poskytnout podporu. Motivací pro rozvoj public relations mohou být např. soutěže o nejlepší veřejně prospěšné kampaně NNO.

7.1.4 Samoregulace v rámci činnosti NNO

Většina významných profesionálně fungujících neziskových organizací má nastavena etická pravidla a kodexy. Problémem může být jejich nedostačující zveřejňování. Neziskové organizace poskytující sociální služby zákonnou povinností informovat veřejnost o vlastních standardech kvality sociálních služeb a roční uveřejnění výročních zpráv své činnosti.

8 ZÁVĚR

Závěrem bych chtěla říci, že neziskové organizace zasahují do širokého spektra lidských činností: kultury, vědy a techniky, výchovy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče, sportu, péče o životní prostředí a řady dalších.

Mohu tedy konstatovat, že se jedná o rozličné organizační formy a naplňované aktivity, které vedou průřezem malých nevládních neziskových organizací až po velké.

Pro shrnutí celého tématu bych si dovolila na závěr charakterizovat několik několik společných rysů organizací třetího sektoru:

- Existují nezávisle na státním aparátu; mohou být státem finančně podporovány, právně a organizačně jsou však nezávislé;
- Nerozdělují zisk; eventuální zisk z jejich aktivit je použit pro rozvoj dané organizace;
- Jsou samosprávné, s vlastním řídicím mechanismem; tzn., v rámci určité skupiny lidí jsou stanoveny společné cíle, stanovy, zásady, případně i organizační struktura;
- Jsou dobrovolné; tzn., zahrnují určitý významný prvek dobrovolné činnosti, ať již formou účasti na konkrétních programech či aktivitách, nebo ve vedení organizace;
- Slouží k veřejnému prospěchu.

Při studiu této problematiky jsem narazila na fakt, že každá nevládní nezisková organizace má své silné a slabé stránky. Jelikož se v této kapitole snažím celou problematiku této oblasti shrnout, pokusila jsem se tyto základní fakta co nejstručněji vystihnout.

Silné stránky neziskové organizace

Neziskové organizace můžeme charakterizovat jako velmi silné nástroje při péči o občany a propagaci ekonomické soběstačnosti, tzn. ve dvou oblastech, kde je zkvalitnění efektivního partnerství asi nejdůležitější, ale i nejproblematictější.

Mezi silné stránky patří například:

- Nezávislost neziskové organizace;
- Aktivita a vstupní elán zapojených lidí;

- Vyplnění bílých míst v poskytovaných službách (reakce na potřeby občanů);
- Konkurence pro stávající subjekty (např. služby zajišťované státem);
- V mnohých případech levnější poskytování služeb apod.

Dle mého názoru neziskové organizace mají velkou důvěru a i „morální autoritu“ a působí jako legitimní hlas znevýhodněných a vyloučených skupin občanů. V mnohých zemích jsou neziskové organizace jediným nástrojem k dosažení účinné politické pozornosti pro znevýhodněnou veřejnost a přehlížené problémy. Postavení neziskových organizací je relativně nesobecké a čestné jednání, což přidává na důvěře, kterou do nich lidé vkládají.

Neziskové organizace mají všeobecně blíže k potřebám společnosti, jsou k nim citlivější, jsou mimořádně schopné identifikovat priority v nabídce služeb a svoji pomoc přizpůsobit skutečným místním potřebám a plnit tak své poslání vůči potřebným osobám.

Pro svůj rozsah a zaměření mohou být neziskové organizace vysoce flexibilní a inovativní ve svém přístupu k řešení problémů. Ve své činnosti nepůsobí tak velkým byrokratickým dojmem jako ostatní subjekty. Také nemají problém vystupovat jako agenti změny, napadat zaběhnuté způsoby činnosti věcí a veřejnosti představovat nové návrhy.

Svojí výjimečnou pozicí a čistým obecně prospěšným posláním mají často neziskové organizace speciální přístup k místním komunitám, k vnějším pomocným zdrojům. Do těchto zdrojů patří zdroje finanční i lidské, zastoupené zanícenými profesionály, dobrovolníky a samotnými občany (klienty – studenti, tělesně postižené děti, rodiči atd.) oslovenými sociálním posláním té či oné organizace.

Zde mohu jasně konstatovat, že neziskové organizace mají značnou zkušenost se sociálními aktivitami a s množstvím sociálních problémů, kterým společnost čelí. Mají též technické povědomí o klíčových oblastech rozvoje, sociální starostlivosti a v příbuzných oblastech. Mohou poskytnout rozsáhlé odborné vědomosti i nové zkušenosti a pohledy. Vytvářejí také prostor pro setkávání různých skupin s různými zájmy, které se zabírají problémy společnosti a hledají pro ně společná řešení. Udržují tak prostor veřejného života otevřený novým perspektivám.

Neziskové organizace jsou dodavatelem celé řady služeb jak pro nejrůznější cílové skupiny, tak pro danou komunitu, respektive společnost jako celek. Reagují tím nejen na

nedostatky v systému služeb, zabezpečovaných státní správou, ale i na „bílá místa“ trhu, která stojí mimo zájem soukromých ziskových organizací.

V neziskovém sektoru při poskytování služeb nejde jen o ekonomickou stránku věci. Většina organizací nepovažuje poskytování služeb za běžnou rutinní aktivitu, ale vidí v ní své poslání, které lze vyjádřit slovy: „**Sloužíme potřebám obyvatelstva raději, než abychom se věnovali podnikatelským aktivitám**“.

Neziskové organizace mezi lidmi posilují i pocity solidarity a sounáležitosti. Pomáhají lidem budovat jejich „sociální kapitál“, povzbuzují procesy vzájemné interakce, tvorby důvěry a reciprocity, na kterých závisí fungování trhu i demokracie.

Slabé stránky neziskové organizace

Neziskové organizace mají však mimo svých silných stránek i neopomenutelné slabosti, které omezují možný přínos.

Mezi nejvýznamnější patří:

- Časové zaneprázdnění aktivistů (dobrovolníků);
- Nedostatečná informovanost o náplni a práci sdružení k veřejnosti;
- Závislost na finančních zdrojích – čekání na peníze;
- Malý prostor organizace při shánění sponzorů či provádění kampaní směrem k filantropii;
- Nedostatečná projektová připravenost organizací apod.

Neziskové organizace mají často nedostatek zdrojů – jak lidských tak i materiálních - na zvládnutí začínajících programů. Pravidelně se nacházejí v situaci, kdy jsou závislé na dárcích a jejich vztazích k řešeným problémům a omezených finančních grantech, poskytovaných jak státem, tak nadacemi.

Při řešení odborných problémů nemají neziskové organizace dostatek financí na zaplacení odborníků, a ti i přesto, že v počátku ve sdružení pracují, postupem času odcházejí. Dalším problémem je „vyhoření“ zaměstnanců, pracujících v neziskové organizaci.

Částečně i pro svůj omezený rozsah aktivit jsou neziskové organizace často vnímané jako takové, kterým to dobře myslí, ale nejsou efektivní ani profesionální a bez manažerských schopností postupují tvrdě za svým cílem. Neziskové organizace vzhledem k tomuto image a relativně nízkým mzdám mají často těžkosti získat "kvalitní" pracovníky.

Role a funkce neziskových organizací se všeobecně nechápe správně. Je nedostatek informací o neziskových organizacích, neboť mnohé nepřemýšlejí "marketingově" a dostatečně nevysvětlují svoje poslání, záměry a cíle, nebo k tomuto vysvětlení nemají dostatečný prostor. Potom se vytváří nejasnosti, co se vůbec v neziskové organizaci dělá a jak se může zapojit do různých programů ve společnosti.

Podle sociálních antropologů se dobrovolné sdružení (na rozdíl od nedobrovolných, jakými jsou např. rodina, příbuzenstvo, kasta, sociální třída) vyskytují častěji a jsou významnější v těch prostředích, kde dochází ke změnám - sociálním, technologickým a civilizačním. Ekonomové vnímají tuto sféru jako institucionální odpověď na nedostatky státu a trhu. Politologové zase zdůrazňují zprostředkovatelskou roli neziskového sektoru působící v prostoru mezi státem a trhem.

Jako praktickou ukázkou fungování neziskové organizace jsem zvolila obecně prospěšnou organizaci nazývající se Člověk v tísní, jejím posláním je humanitární pomoc postižených osobám a to nejen v České republice, ale její činnost je zaměřena chudé, válkou zničené a technicky nevyspělé země. Z mého pohledu důležité informace pro praktické srovnání je použito v Příloze č. 2.

Jelikož Člověk v tísní se zabývá nejvíce humanitární pomocí. Snaží se reagovat na momentální krizi v dané postižené oblasti a je poskytována jen po dobu, dokud postižená země či oblast není schopna z větší části fungovat samostatně.

Humanitární pomoc řeší otázky přežití, zdraví, přístřeší, přísunu potravin, zajištění základní hygieny, krizové psychologické pomoci, péče o děti a provizorní obnovy školství.

Programy takovéto humanitární pomoci a obnovy se často používají za účelem rychlé pomoci a to co v nejjednodušších, často dočasných a provizorních řešení.

Typickými aktivitami humanitární pomoci a obnovy poskytovanými Člověkem v tísní jsou :

- Budování dočasných příbytků, případně distribuce stanů nebo materiálu na dočasné přístřeší;
- Distribuce potravin;
- Distribuce léků, hygienických potřeb, ošacení, příkrývek a podobně;
- Poskytování lékařského ošetření;
- Zřizování uprchlických táborů;
- Provizorní obnova školní výuky;
- Psycho-sociální pomoc obětem katastrof;
- Rekonstrukce domů;
- Rekonstrukce škol a jiných zničených zařízení.

V případě nastalých katastrof (jako např. zemětřesení, záplavy, hladomor způsobených válečným konfliktem) je potřeba postiženým osobám a oblastem poskytnout okamžitou humanitární pomoc.

Člověk v tísní se snaží využít svých možností nejen v první fázi, ale také v těch následujících, které spočívají nejen v obnově následků katastrofy, ale také v rámci zdravotní péče a osvěty, která je v některých případech nezbytná.

Postižené oblasti bez pomoci zvenčí nejsou schopny obnovit své základní fungování vzhledem k lidským i materiálním ztrátám a silně narušené infrastruktuře. Rychlost, kvalitní zhodnocení situace přímo na místě a dostatek finančních prostředků hrají hlavní roli v úspěšném a účelném poskytnutí humanitární pomoci.

Společnost Člověk v tísní byla již mnohokrát schopná úspěšné a rychlé reakce v krizových situacích, v posledních letech zvláště díky Fondu okamžité pomoci, který je tvořen příspěvky Klubu přátel.

Doufám, že se mi podařilo v mé bakalářské práci popsat problematiku neziskových organizací uceleně a výstižně vzhledem k rozsáhlosti daného tématu.

9 RESUME V ANGLICKÉM JAZYCE

Finally, I would like to say that NGOs intervene in a wide spectrum of human activity: culture, science and technology, education, education, health and social care, sport, care about the environment and many others.

Can I say that this is a different organizational forms and activities compiled by leading cross-section of small NGOs to large

In my opinion, non-profit organizations have a lot of confidence and even "moral authority" and act as the legitimate voice of excluded groups and disadvantaged citizens. In many countries, NGOs are the only effective tool to achieve political attention for disadvantaged public and overlooked problems. The position of NGOs is relatively selfless and honorable act, which adds to the confidence the people following them. Nonprofit organizations are generally closer to the needs of society are more sensitive to them, are extremely able to identify priorities in providing services and assistance to adapt their actual local needs and fulfill its mission to the needy. For its scope and focus of nonprofit organizations can be highly flexible and innovative in their approach to problem solving. In its activities, not so bureaucratic big impression as the other entities. Also not a problem to act as change agents, challenging ways to work things groovy and the public present new proposals. With its unique position and clear the mission of charitable nonprofit organizations often have special access to local communities to external auxiliary resources. These resources include financial and human resources, represented by enthusiastic professionals, volunteers and individual citizens (clients - students, disabled children, parents, etc.) the addressed social mission of this or that organization.

Here I can clearly state that non-profit organizations have considerable experience with social activities and a number of social problems facing society. They also have technical awareness of the key areas of development, social care and related fields. They can provide extensive technical knowledge and new experiences and perspectives. They also provide a meeting place for different groups with different interests, which concern the problems of society and seek common solutions to them. Keep the area of public life open to new perspectives. Nonprofit organizations are supplier of wide range of services for various target groups and for the community, or society as a whole. They respond by not only the

deficiencies in the services zabezpečovaných government, but also the "white space" of the market, outside the interest of private profit organizations. The non-profit sector in providing services not only an economic viewpoint. Most organizations are not providing services at a normal routine activity, but sees in it his mission that can be put into words: "We serve the needs of the population rather than to take up business activities." Non-profit organization among the people and reinforce feelings of solidarity and belonging. They help people build their "social capital", encourage interaction processes, creation of trust and reciprocity, which depends on the functioning of the market and democracy.

As a practical demonstration of the functioning of non-profit organization I chose a non-profit organization called the People in Need, whose mission is humanitarian assistance to affected persons and not only in the Czech Republic, but its activity is focused poor, war-torn country and technically immature. In my view important information for practical comparison is used in Appendix 2 Since the PIN is engaged in the most humanitarian aid. It seeks to respond to the current crisis in the affected area and is provided only for as long as the affected country or region is not able to operate largely independently. Humanitarian assistance to resolve issues of survival, health, shelter, food supply, provision of basic sanitation, emergency psychological assistance, child care and temporary restoration of Education. Programs such humanitarian assistance and reconstruction are often used for the purpose of rapid assistance and what the simplest, often temporary and makeshift solutions.

People in Need seeks to use its capabilities not only in the first phase, but also in those following, which lie not only in disaster recovery, but also in health care and education, which in some cases be necessary. The affected area without outside help are not able to restore their basic functioning due to human and material losses and severely damaged infrastructure. Speed, quality assessment of the situation on site and ample financial resources play a major role in the successful and efficient provision of humanitarian assistance. People in Need has been capable of many successful and rapid response in crisis situations, particularly in recent years thanks to the relief fund, which consists of contributions Club friends.

I hope I succeeded in my thesis describe the problems of non-profit organizations comprehensively and concisely given the magnitude of the topic.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) Kočí, P. a kolektiv - Nevýdělečné organizace 2011 (Meritum)
- 2) Chvátalová, Iva: Současné trendy ve vývoji veřejné správy
- 3) HENDRYCH, D a kol.: Správní právo, obecná část 7, vydání, Praha
- 4) Havlan P.: Majetek státu v platné právní úpravě. 2 vydání Praha
- 5) Havlan P.: Veřejně výzkumné instituce, právní zpravodaj r. 2005
- 6) Econnect - zpravodajství
- 7) Kormidlo - katalog odkazů občanské společnosti
- 8) Nestátní neziskové organizace, portál veřejné správy ČR, ministerstvo vnitra
- 9) Centrum pro výzkum neziskového sektoru
- 10) Rektořík, Jaroslav - Organizace neziskového sektoru
- 11) Cook, Richard - Fundraising Workbook
- 12) Weisbrod, B. - The Voluntary Nonprofit Sector
- 13) Plamínek, J. - Řízení neziskových organizací
- 14) Portál ministerstva financí - www.mfcr.cz
- 15) SALMON, L. M., ANHEIER, H.K.: Social Origins of Civil Society
- 16) Škrabalová, S. - Když se řekne nezisková organizace
- 17) Legislativa týkající se neziskových organizací a veřejné správy
- 18) Ledvinková, J., Pešta, K. - Základy fundraisingu
- 19) Matoušek, Oldřich - Sociální služby, legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení
- 20) Legislativní normy citované v textu

Seznam příloh

- 1) Členění neziskových organizací dle právní úpravy České republiky
- 2) Obecně prospěšná společnost Člověk v tísni

Příloha č. 1

Členění neziskových organizací dle právní úpravy České republiky

Tab. č. 1			
Neziskové soukromoprávní organizace převážně vzájemně prospěšné			
Pořadové číslo	Název (skupinový)	Základní legislativa z č. Sb. (ve znění pozdějších předpisů)	Registrace (zápis)
1	Občanská sdružení vč. odborových organizací	83/90 o sdružování občanů	Ministerstvo vnitra
2	Zájmová sdružení právnických osob	40/64 obč. zákoník §20f-20j	Místně příslušný krajský úřad
3	Sdružení bez právní subjektivity	40/64 obč. zákoník §829-841	Jen smlouva o sdružení – bez registrace
4	Honební společenstvo	449/2001 o myslivosti	Příslušný orgán státní správy myslivosti
Profesní komory, které mohou realizovat i veřejně prospěšnou činnost			
5	Komora daňových poradců	523/92 o daňovém poradenství	Ze zákona
6	Komora auditorů	524/92 o auditorech	Ze zákona
7	Česká lékařská, stomatologická a lékárnická komora	220/91 o ČLK, ČSK, ČlékK	Ze zákona
8	Česká advokátní komora	85/96 o advokacii	Ze zákona
9	Česká komora architektů a Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	360/92 o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	Ze zákona
10	Notářská komora ČR	358/92 o notářích a jejich činnosti	Ze zákona
11	Komora patentových zástupců	237/91 o patentových zástupcích	Ze zákona
12	Komora veterinárních lékařů	381/91 o komoře veterinárních lékařů	Ze zákona
13	Hospodářská komora ČR a Agrární komora	301/92 o Hosp. komoře ČR a Agrární komoře ČR	Ze zákona

Tab. č. 2 Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné²⁰			
Pořadové číslo	Název (skupinový)	Základní legislativa z č. Sb. (ve znění pozdějších předpisů)	Registrace (zápis)
14	Obecně prospěšné společnosti	248/95 o o.p.s.	Rejstřík o.p.s. u rejstříkového soudu
15	Nadace a nadační fondy	227/97 o nadacích a nadačních fondech	Místně příslušný rejstříkový soud
16	Politické strany a politická hnutí	340/00 o sdružení polit. stran a polit. hnutí	Ministerstvo vnitra
17	Círky a náboženské společnosti	3/2002 o svobodě náb. víry a postavení církví a náb. spol.	Ministerstvo kultury

Tab. č. 3 Neziskové veřejnoprávní organizace příspěvkového typu a organizační složky státu a ÚSC (příklady)			
Pořadové číslo	Název (skupinový)	Základní legislativa z č. Sb. (ve znění pozdějších předpisů)	Registrace (zápis)
18	Organizační složky státu a územních samosprávných celků	218/00 rozpočtová pravidla, 219/00 o majetku České republiky, 250/00 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	Ústřední věstník
19	Příspěvkové organizace státní a územních samosprávných celků	218/00 rozpočtová pravidla, 219/00 o majetku České republiky, 250/00 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	Ústřední věstník
20	Obce	128/00 o obcích	Ze zákona
21	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	201/02 o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových	Ze zákona
22	Kraje	129/00 o krajích	Ze zákona
23	Svazky obcí	128/00 o obcích a 250/00 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	Místně příslušný krajský úřad
24	Akademie Věd ČR	283/92 o Akademii věd ČR	Ze zákona
25	Vězeňská služba a justiční stráž	555/92 o Vězeňské službě a justiční strážní ČR	Ze zákona
26	Grantová agentura ČR	300/92 o státní podpoře výzkumu a vývoje	Ze zákona
27	Ústavní soud ČR	182/93 o Ústavním soudu ČR	Ze zákona
28	Nejvyšší kontrolní úřad	166/93 o NKÚ	Ze zákona

Tab. č. 4			
Ostatní neziskové veřejnoprávní organizace (příklady)			
Pořadové číslo	Název (skupinový)	Základní legislativa z č. Sb. (ve znění pozdějších předpisů)	Registrace (zápis)
29	Český rozhlas	484/91 o Českém rozhlasu	Ze zákona
30	Česká televize	483/91 o České televizi	Ze zákona
31	Státní podnik	77/97 o Státním podniku	Ze zákona
32	Vysoká škola	111/98 o vysokých školách	Ze zákona
33	Česká národní banka	6/93 o České národní bance	Ze zákona
34	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	551/91 o Všeobecné zdravotní pojišťovně	Ze zákona
Státní fondy			
35	Životní prostředí	388/91 o Státním fondu ŽP ČR	Obchodní rejstřík
36	Kultury	239/92 o Státním fondu kultury ČR	Obchodní rejstřík
37	Na podporu čs. kinematografie	241/92 o Státním fondu pro podporu a rozvoj kinematografie	Obchodní rejstřík

Tab. č. 5			
Neziskové organizace typu obchodních společností a jim podobných			
Pořadové číslo	Název (skupinový)	Základní legislativa z č. Sb. (ve znění pozdějších předpisů)	Registrace (zápis)
44	Společnost s ručením omezeným	§105 – 153 obchodní zákoník	Obchodní rejstřík
45	Akciová společnost	§154 – 220 obchodní zákoník	Obchodní rejstřík
46	Družstvo	§ 221 – 260 obchodní zákoník	Obchodní rejstřík
47	Společenství vlastníků jednotek	72/94 o vlastnictví bytů	Obchodní rejstřík

Pozn. Ve sloupci základní legislativa je uveden vždy jen základní zákon bez případných následujících doplňků a změn

²⁰ Seznam neziskových organizací (podle jednotlivých typů) působících v České republice k 1.1.2009.

Příloha č. 2

ČLOVĚK V TÍSNI

Statut a zápis v rejstříku

Statut Obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni, o. p. s.

Obrázek č. 1

Foto: Haiti, 2010 – čeští zdravotníci ošetřili po zemětřesení na Haiti 2000 raněných a nemocných

Společnost Člověk v tísní poskytuje humanitární a rozvojovou pomoc v mnoha zemích světa, a to jak v době válečných krizích nebo při přírodních katastrofách, tak i v dobách klidných.

Při své činnosti v zahraničí se řídí následujícími mezinárodně uznávanými pravidly a zvyklostmi (dokumenty v angličtině):

- The Code of Conduct of the International Red Cross and Red Crescent Movement in Disaster Relief
- The Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response
- The People in Aid Code of Practice in the Management and Support of Aid Personnel

1) STUKTURA ORGANIZACE

Zakladatelé a orgány společnosti:

Zakladateli jsou:

Šimon Pánek

Jaromír Štětina

Česká televize

Orgány společnosti:

Správní rada - statutární orgán:

Kristina Taberyová – předsedkyně

Jan Pergler

Petr Jančárek

Dozorčí rada:

Václav Mazánek

Jan Urban

Vlasta Lajčaková

Ředitel:

Šimon Pánek

2) PŘEDMĚT ČINNOSTI

²¹ Společnost zajišťuje zejména tyto obecně prospěšné služby:

- organizace humanitární a rozvojové pomoci v zahraničí i v tuzemsku,
- poskytování pomoci politicky, rasově či jinak pronásledovaným osobám v zahraničí i v tuzemsku,
- poskytování pomoci mladým novinářům a nezávislému tisku v zahraničí i v tuzemsku,
- organizování pomoci lokálním samosprávám a dalším lokálním organizacím,
- organizování pomoci menšinám v zahraničí i v tuzemsku,
- sociální poradenství,
- osvětová činnost,
- organizace seminářů a školení,
- organizování kulturních a sportovních akcí,
- nakladatelská a vydavatelská činnost,
- poskytování sociálních služeb,
- komunitní plánování a organizování,
- organizace vzdělávacích a volnočasových aktivit dětí a mládeže,
- podpora a provozování chráněných dílen včetně prodeje výrobků vyrobených v těchto dílnách v zahraničí a v tuzemsku,
- poskytování poradenství a pomoci v oblasti ochrany před diskriminací na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženství, víry, světového názoru, zdravotního postižení, věku anebo sexuální orientace,
- působení v oblasti ochrany práv a oprávněných zájmů spotřebitelů.

Vedle základních činností, za jejichž účelem byla společnost založena, jsou dále předmětem činnosti společnosti i doplňkové činnosti, které společnost vykonává zásadně za úplatu. Těmito **doplňkovými činnostmi se rozumí:**

- tvorba a distribuce audiovizuálních pořadů,
- reklamní činnost,
- zprostředkovatelská činnost v oblasti reklamy,
- provozování dopravních služeb,
- mezinárodní doprava,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Doplňkové činnosti uvedené v předchozím odstavci společnost vykonává výhradně za účelem dosažení účinnějšího využití prostředků společnosti a zároveň jejich výkonem nesmí být ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb uvedených v odst. 1 tohoto článku. Zároveň případný zisk z výkonu těchto doplňkových činností smí být použit pouze pro zkvalitnění a rozšíření obecně prospěšných služeb společnosti.

3) PODMÍNKY POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

- 1) Služby společnosti jsou poskytovány fyzickým a právnickým osobám v zahraničí i v tuzemsku.
- 2) Služby společnosti jsou poskytovány v rámci jednotlivých projektů společnosti. Podmínky poskytování takových služeb stanoví a vyhláší pro každý projekt ředitel společnosti. Podmínky takové služby musí být zveřejněny.

Jedná se o:

- organizace humanitární a rozvojové pomoci v zahraničí i v tuzemsku,
- poskytování pomoci politicky, rasově či jinak pronásledovaným osobám v zahraničí i v tuzemsku,
- poskytování pomoci mladým novinářům a nezávislému tisku v zahraničí i v tuzemsku,
- organizování pomoci lokálním samosprávám a dalším lokálním organizacím,
- organizování pomoci menšinám v zahraničí i v tuzemsku,
- sociální poradenství,
- osvětová činnost,
- organizace seminářů a školení,
- organizování kulturních a sportovních akcí,
- nakladatelská a vydavatelská činnost,

- poskytování sociálních služeb,
- komunitní plánování a organizování,
- organizace vzdělávacích a volnočasových aktivit dětí a mládeže,
- podpora a provozování chráněných dílen včetně prodeje výrobků vyrobených v těchto dílnách v zahraničí a v tuzemsku,
- poskytování poradenství a pomoci v oblasti ochrany před diskriminací na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženství, víry, světového názoru, zdravotního postižení, věku anebo sexuální orientace,
- působení v oblasti ochrany práv a oprávněných zájmů spotřebitelů.

4) ORGÁNY SPOLEČNOSTI

Orgány společnosti jsou:

- Správní rada
- Dozorčí rada
- Ředitel

Správní rada

- 1) Správní rada je orgánem společnosti s rozhodovací a schvalovací působností.
- 2) Správní rada má nejméně 3 členy a v jejím čele stojí předseda.
- 3) Členové správní rady jsou jmenováni a odvoláváni zakladateli.
- 4) Funkční období člena správní rady je tříleté s výjimkou uvedenou v následujícím odstavci tohoto článku.
- 5) Na svém prvním zasedání vylosuje správní rada jednu třetinu členů, jimž končí funkční období po jednom roce ode dne vzniku společnosti a jednu třetinu členů, jimž skončí funkční období po dvou letech ode dne vzniku společnosti.
- 6) Opětovné členství ve správní radě je možné.
- 7) Členství ve správní radě zaniká:
 - písemnou rezignací adresovanou zakladatelům společnosti,

- smrtí,
 - odvoláním,
 - uplynutím funkčního období.
- 8) O odvolání člena správní rady rozhodují zakladatelé.
 - 9) Správní rada volí z řad svých členů předsedu. Předseda správní rady svolává a řídí zasedání správní rady. První předseda správní rady je jmenován zakladateli.
 - 10) Každý člen správní rady má jeden hlas a platí, že výkon funkce člena správní rady je osobní.
 - 11) Správní rada rozhoduje s výjimkami uvedenými v následujících ustanoveních tohoto statutu prostou většinou hlasů přítomných členů při nutné minimální účasti alespoň dvou třetin členů na zasedání. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy správní rady, při jeho nepřítomnosti hlas předsedajícího.
 - 12) Správní rada může rozhodnout i per rolam. Rozhodování per rolam je nepřípustné v případech, kdy podle tohoto statutu je k přijetí rozhodnutí potřeba souhlasu dvou třetin hlasů všech členů správní rady.
 - 13) Zasedání správní rady se koná alespoň dvakrát ročně. Zasedání svolává předseda správní rady.
 - 14) Požádá-li o to alespoň třetina všech členů správní rady, je předseda správní rady povinen za podmínek a způsobem uvedeným v tomto odstavci svolat zasedání správní rady s tím, že toto se musí konat do 15 kalendářních dnů ode dne doručení řádné žádosti o její svolání. Je-li z jednání předsedy správní rady zjevné, že zmaří svoji povinnost uvedenou v tomto odstavci, může zasedání správní rady svolat z podnětu žadatelů způsobem v tomto odstavci uvedeném dozorčí rada. V pozvánce na takové zasedání správní rady musí být uveden důvod jejího svolání.
 - 15) Jednání zasedání správní rady řídí předseda, v případě jeho nepřítomnosti usnášeníschopné plénum správní rady může prostou většinou přítomných hlasů rozhodnout o jiném předsedajícím.

- 16) Hlasování správní rady je zásadně veřejné, pokud správní rada nerozhodne svým usnesením jinak.
- 17) Pokud není správní rada v důsledku rezignace svých členů usnášeníschopná, musí zakladatelé na uvolněná místa členů správní rady nejpozději do nejbližšího zasedání správní rady jmenovat nové členy.
- 18) O každém zasedání správní rady je veden zápis. Zápis vyhotovuje pověřený pracovník společnosti a je podepisován předsedajícím správní rady a jedním z dalších členů správní rady.

Působnost správní rady

- 1) Správní rada rozhoduje o věcech svěřených jí do působnosti zákonem a dále o:
 - vytvoření, změně a doplnění statutu společnosti,
- 2) Pokud má správní rada rozhodnout o změně statutu, o zřízení poboček společnosti a o společnosti, které bude nabídnut likvidační zůstatek nebo o zrušení společnosti, je nutný souhlas dvoutřetinové většiny všech hlasů členů správní rady. Při stejném počtu hlasů rozhoduje předsedající.
- 3) Správní rada společnosti v souvislosti s poskytováním služeb společností zejména:
 - dozírá na dodržení účelu všech poskytnutých prostředků,
 - dodatečně schvaluje rozhodnutí ředitele společnosti podle čl. III odst. 3 tohoto statutu.
- 4) Správní rada schvaluje finanční směrnice týkající se hospodaření s prostředky získanými společností ve smyslu čl. X odst. 4 tohoto statutu.
- 5) Správní rada může své pravomoci přenést na základě plné moci na ředitele společnosti s výjimkou těch, které zákon svěřuje výlučně správní radě.
- 6) Správní rada může schválit organizační řád společnosti, jakožto případně i další interní dokumenty, které upravují vnitřní vztahy ve společnosti. Tyto dokumenty nesmějí být v rozporu se zákonem, tímto statutem ani se zakládací smlouvou.

Dozorčí rada

- 1) Dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti.
- 2) Dozorčí radu tvoří 3 členové.
- 3) První dozorčí radu jmenují zakladatelé.
- 4) Členové dozorčí rady nesmějí být členy jiného orgánu společnosti a ani nesmějí být vůči společnosti v pracovním poměru.
- 5) Na svém prvním zasedání vylosují členové dozorčí rady třetinu členů, jimž skončí funkční období po jednom roce ode dne vzniku společnosti a jednu třetinu členů, jimž skončí funkční období po dvou letech ode dne vzniku společnosti.
- 6) Pro svolávání, jednání a rozhodování dozorčí rady se analogicky použijí ustanovení o jednání a svolávání správní rady. Dozorčí rada je oprávněna přijmout vlastní jednací a jiné řády, které upraví svolávání a jednání odlišně. Přitom platí, že tyto řády musí být v ostatních částech v souladu s tímto statutem.
- 7) Funkční období člena dozorčí rady společnosti je tříleté.
- 8) Členství v dozorčí radě zaniká:
 - písemnou rezignací adresovanou správní radě společnosti,
 - úmrtím,
 - odvoláním,
 - uplynutím funkčního období.
- 9) Dozorčí rada zejména:
 - kontroluje správnost účetnictví vedeného společností,
 - přezkoumává roční účetní uzávěrku a výroční zprávu společnosti,
 - dohlíží na to, zda společnost vyvíjí činnost v souladu s právními předpisy, zakládací smlouvou a tímto statutem,
 - upozorňuje správní radu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění,

- nejméně jedenkrát ročně podává správní radě zprávu o výsledcích své kontrolní činnosti.
- 10) Dozorčí rada je dále oprávněna:
- nahlížet do účetních knih a jiných dokladů společnosti a kontrolovat v nich obsažené údaje,
 - svolávat mimořádná zasedání správní rady, pokud tak vyžadují zájmy společnosti.
- 11) Členové dozorčí rady jsou oprávněni účastnit se všech zasedání správní rady, a pokud si to přejí, mohou se vyjádřit k jakémukoliv bodu jednání, avšak nemají právo hlasovat.
- 12) Dozorčí rada informuje správní radu bez zbytečného odkladu o každém zjištění týkající se porušení zákona, ustanovení zakládací smlouvy, statutu společnosti nebo jakýchkoli nevhodných postupů a jiných nedostatků v činnosti společnosti.

Ředitel

- 1) Ředitel je statutárním orgánem společnosti. Ředitel řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem.
- 2) Ředitele společnosti jmenuje a odvolává správní rada. Podmínky výkonu této funkce, a to včetně odměňování ředitele, jsou stanoveny ve smlouvě ředitele, kterou s ním jménem společnosti uzavírá správní rada. Další právní úkony společnosti ve vztahu k řediteli vykonává správní rada.
- 3) Ředitel je zpravidla v pracovním poměru ke společnosti. Ředitel nesmí být členem jiných orgánů společnosti.
- 4) Ředitel je oprávněn se účastnit s hlasem poradním jednání všech orgánů společnosti.
- 5) Ředitel společnosti navrhne správní radě auditora, vyžaduje-li zákon, aby účetní uzávěrku ověřoval auditor. Ředitel společnosti dále může navrhnout správní radě, aby požádala jinou fyzickou či právnickou osobu o vypracování odborného posudku či dozorčí zprávy na jakýkoliv odborný problém, který se objeví v činnosti společnosti. Odmítne-li správní rada tento požadavek či neprojedná-li jej kladně na nejbližším zasedání správní rady, je ředitel oprávněn uzavřít takovou smlouvu sám. Oprávnění

dle předcházející věty má však ředitel pouze v případě, že náklady takto vzniklé společnosti jsou v obvyklé výši a jsou z hlediska účelu, který ředitel sleduje, účelně vynaloženy.

Výkonná rada

- 1) Výkonná rada je výkonným, pracovním a koordinačním orgánem společnosti podílejícím se na zajištění chodu společnosti v otázkách, které nejsou zákonem, zakládací listinou nebo tímto statutem svěřeny do výlučné pravomoci správní rady, dozorčí rady nebo ředitele společnosti, popřípadě je poradním orgánem v těchto otázkách.
- 2) Pravomoc, obsazení, jednací řád a podobné procedurální a věcné otázky působnosti Výkonné rady upravuje její statut. Statut přijímá, mění a ruší Ředitel společnosti se souhlasem Správní rady.

Sekretariát

- 1) Sekretariát společnosti zajišťuje kompletní administrativní servis k zajištění práce správní rady a ostatních orgánů společnosti a dále zabezpečuje úkoly uložené správní radou a ředitelem společnosti.
- 2) Hlavní úkoly a organizaci sekretariátu určuje ředitel společnosti.
- 3) V čele sekretariátu stojí ředitel, který sekretariát řídí a je za jeho řádný chod odpovědný správní radě.

Klub přátel

- 1) Správní rada zřizuje jako iniciační orgán společnosti Klub přátel.
- 2) Členem Klubu přátel se stává ten, kdo vyplní přihlášku, finančně přispěje na činnost společnosti a je mu přiděleno členské číslo. Minimální výši příspěvku pro členství v Klubu přátel stanovuje každoročně správní rada společnosti.
- 3) Společnost na žádost vystaví každému členovi Klubu přátel potvrzení o členství v Klubu přátel.
- 4) Společnost vede evidenci Klubu přátel.

- 5) Členové Klubu přátel mají právo
 - podávat společnosti návrhy na zlepšení činnosti společnosti; takový návrh musí podat nejméně 50 členů Klubu přátel společně,
 - účastnit se vybraných akcí společnosti po konzultaci s pověřeným pracovníkem,
 - na informace o činnosti společnosti.
- 6) Pověřený pracovník společnosti odpovídá za agendu Klubu přátel. Ředitel společnosti podává správní radě jednou ročně informaci o Klubu přátel.

Vklady zakladatelů, získávání finančních a jiných prostředků a hospodaření s nimi.

- 1) Zakladatelé vkládají do společnosti vklad tak, že vklad každého ze zakladatelů činí 500,- Kč.
- 2) Tento vklad zakladatelé složili k rukám správce vkladu, paní Kristiny Taberyové, r.č. 515726/044. Správce převedl složené prostředky na účet společnosti.
- 3) Majetek a finanční prostředky nutné k dosažení cílů určených v čl. II statutu společnost získává zejména formou:
 - výnosů z akcí a činností uvedených v čl. II odst. 2 tohoto statutu,
 - darů,
 - veřejných sbírek,
 - odkazů,
 - dotací,
 - příspěvků,
 - vkladů zakladatelů.
- 4) S prostředky získanými podle předchozího odstavce společnost hospodaří a nakládá dle finančních směrnic schválených správní radou a v souladu s předpisy o účetnictví.

Výroční zpráva

Společnost sestavuje a zveřejňuje výroční zprávu o své činnosti a hospodaření v době stanovené správní radou, ale nejpozději šest měsíců od skončení sledovaného období, kterým

je kalendářní rok. První zprávu zveřejní společnost nejpozději 18 měsíců po vzniku společnosti.

Zastupování společnosti navenek

- 1) Společnost navenek zastupuje a jejím jménem jedná ředitel.
- 2) Další osoby jednají jménem společnosti v rozsahu plných mocí, které jim udělí ředitel.
- 3) Podpisování jménem společnosti se děje tak, že k napsanému nebo vytištěnému úplnému názvu společnosti připojí ředitel společnosti či osoba jím pověřená svůj podpis.

Zrušení a zánik společnosti

V případě zrušení společnosti s likvidací bude likvidační zůstatek společnosti převeden na charitativní činnost jiné obecně prospěšné společnosti se stejným nebo obdobným zaměřením činnosti jako Člověk v tísni, o.p.s.. Výběr takové organizace je plně v pravomoci správní rady společnosti.

Závěrečná ustanovení

- 1) Veškeré záležitosti, které nejsou upraveny tímto statutem se řídí příslušnými ustanoveními zakládací smlouvy a ustanoveními zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a dalšími právními předpisy České republiky.
- 2) Změny a doplňky tohoto statutu jsou možné výhradně formou písemného dodatku k tomuto statutu.
- 3) Tento statut je vyhotoven ve čtyřech stejnopisech v jazyce českém.
- 4) Níže podepsaní členové správní rady prohlašují, že jim je obsah tohoto statutu znám, že tento společně projednali a že o něm dosáhli úplné shody. Na důkaz toho připojují ke statutu své vlastnoruční podpisy.

Financování

Společnost Člověk v tísni má k dispozici jen minimum stálých finančních zdrojů. Drtivá většina příjmů je získávána na konkrétní projekty. Mezi hlavní finanční zdroje patří:

Agentury OSN a IOM zaštiťující finanční podporu

Vláda ČR a prostředky samospráv:

Do této skupiny zdrojů patří dotace a veřejné zakázky od všech subjektů, které rozdělují rozpočtové prostředky v rámci České republiky.

Nadace a nevládní organizace:

Společnost dlouhodobě spolupracuje s celou řadou nadací a dalších velkých neziskových organizací v České republice i v zahraničí. Mezi nejdůležitější subjekty, které financují konkrétní projekty, patří: OSF – Nadace Open Society Fund Praha, DWHH – Deutsche Welthungerhilfe, IRC - International Rescue Committee, Charles Stewart Mott Foundation a Ford Foundation.

Zahraníční vládní prostředky:

Do této skupiny patří prostředky od zahraničních vlád a zdroje, které z jejich pověření přerozdělují nadace a obdobné subjekty. Do této skupiny patří například NED - National Endowment for Democracy, British Council nebo MRRD - The Ministry of Rural Rehabilitation and Development of Afghanistan.

Prostředky EU:

Tyto finanční zdroje zahrnují jak prostředky získané přímo z fondů EU, tak i zdroje získané prostřednictvím implementačních agentur Unie (tedy včetně JPD, OPRLZ a podobně).

Příjmy od jednotlivců a firem:

Do této skupiny patří výnosy z veřejných sbírek, dary fyzických osob a dary i jiné formy příjmů od právnických osob, pokud se nejedná o právnické osoby popsané výše.

Ostatní příjmy

Do této skupiny patří příjmy, které nespádají do jiných konkrétně určených kapitol. Zejména se jedná o kursové zisky, plnění od pojišťoven, tržby za vlastní výrobky a podobné zdroje.

Veškeré výnosy společnosti jsou důsledně časově rozlišovány, a to včetně použitých darů.

V praxi to například u veřejné sbírky znamená, že ve výnosech společnosti za daný rok se objeví pouze ta část vybraných prostředků, které jsou v daném roce opravdu použity. Zbývající část vybraných prostředků se prostřednictvím fondového účetnictví přesunuje pro použití v dalších letech.

Podíl jednotlivých zdrojových kapitol na celkovém rozpočtu společnosti se v jednotlivých letech velmi různí. Nejpodstatnější pro skladbu zdrojů je skutečnost, zda v daném roce probíhala či neprobíhala velká veřejná sbírka.

Jako praktickou ukázkou jsem zvolila jeden z mnoha humanitních projektů, které spadají pod záštitu Člověka v tísni.

Obrázek č. 2

Foto: Jarmila Kovářiková, Etiopie 2010

Přístup ke vzdělání je v Etiopii stále vážným problémem. V roce 2010 zde Člověk v tísni dostavěl svou dvanáctou školu.

ETIOPIE

Člověk v tísni se v Etiopii zaměřuje na řešení problémů s vodou a hygienou, na zemědělství, životní prostředí, vzdělávání a sociální rozvoj. Typické výkyvy počasí zde často ústí v humanitární katastrofy. Jarní záplavy v nedostupných oblastech Jižního Oma způsobily epidemii cholery. ČvT začal ihned rozdělovat čisticí chemikálie, vodní filtry, kanystry a mýdla, opravovat studny a stavět latríny.

V roce 2010 ČvT otevřel dvě nové venkovské školy a zahájil stavbu dalších dvou. Zároveň zvyšuje kvalitu vzdělávání; vydal manuál moderních vyučovacích metod, který akreditovalo etiopské ministerstvo školství.

ČvT také snižuje počet dětí, které se stanou oběťmi obchodu s lidmi. Mediální kampaň informovala desetitisíce lidí a ve třech regionech se podařilo nastavit účinný systém, který ohrožené děti „zachytává“ a usnadňuje jejich návrat do rodin.

Další důležitou oblastí zájmu ČvT je zajištění potravinové bezpečnosti. Například v odlehleém regionu Somali, který je opakovaně postihován suchem, byl rozšířen zavlažovací kanál a podpořen rozvoj drobného podnikání farmářů a žen.

V regionu Jižních národů zavedl pěstování výnosnějších druhů plodin, pomáhá chránit půdu před erozí a postavil zde komunitní sýpky a mlýnice.

ROZPOČET TÉTO OBECNĚ PROSPĚŠNÉ ORGANIZACE ČINÍ: 31 340 000 Kč

Financování: sbírka *Postavme školu v Africe*, sbírka *Skutečný dárek*, *Skutečná*

pomoc, MZV ČR, MZe ČR, UN OCHA, EC, Klub přátel ČvT, VŠEM, Magistrát hl. m.

Prahy, *Rescate*, *Velvyslanectví Japonska v Etiopii v Etiopii*, *soukromí dárci*

Partneři: *Junák – svaz skautů a skautek ČR*, *Shiny Days*, *MCDP*, *FSCE*, *Awassa*

and Kotebe Colleges for Teachers Education, *Alaba Admin.*, *Awassa Zuriya Admin.*,

South Omo Zone Water and Health Departments, *Regional Bureaus of Agriculture*

and Education in Awassa, *Bureau of Education Addis Ababa*, *MoLSA*

Programy a financování poskytované služby, příjemci pomoci

1) **Potravinová bezpečnost regionu Somali**

MZV ČR, *Klub přátel ČvT*

- Vybudování závlahového kanálu
- Zavedení nových či kvalitnějších zdrojů obživy pro zemědělce a ženy
- 10 000 obyvatel
- 150 zemědělců a 80 žen

2) **Pomoc postižených suchem a záplavami**

UN OCHA

- Přístup k pitné vodě a snížení výskytu cholery
- 71 000 obyvatel ve 3 okresech

3) **Postavme školu v Africe**

Junák ČR, soukromí dárci, VŠEM, Magistrát hl. m. Prahy

- Postaveny 2 školy, vyškoleny 60 učitelů
- 4 800 dětí

4) **Moderní vyučovací metody ve školství**

MZV ČR

- Školící centrum, školení učitelů, podpora škol, vytvoření akreditovaného manuálu moderních vyučovacích metod
- 300 vyškolených učitelů

5) **Obživa pro venkovské obyvatelstvo**

Rescate

- Rozvoj alternativních a/nebo lepších zdrojů obživy
- Postaveny komunitní sýpky a mlýnice
- 240 vyškolených farmářů
- 19 000 obyvatel

6) **Prevence obchodu s dětmi a pomoc obětem**

Evropská komise, MZV ČR

- Reintegrace dětských obětí obchodu s lidmi
- Osvětová kampaň, vytvoření dokumentárního filmu
- 250 dětí a 40 000 lidí ve 3 regionech